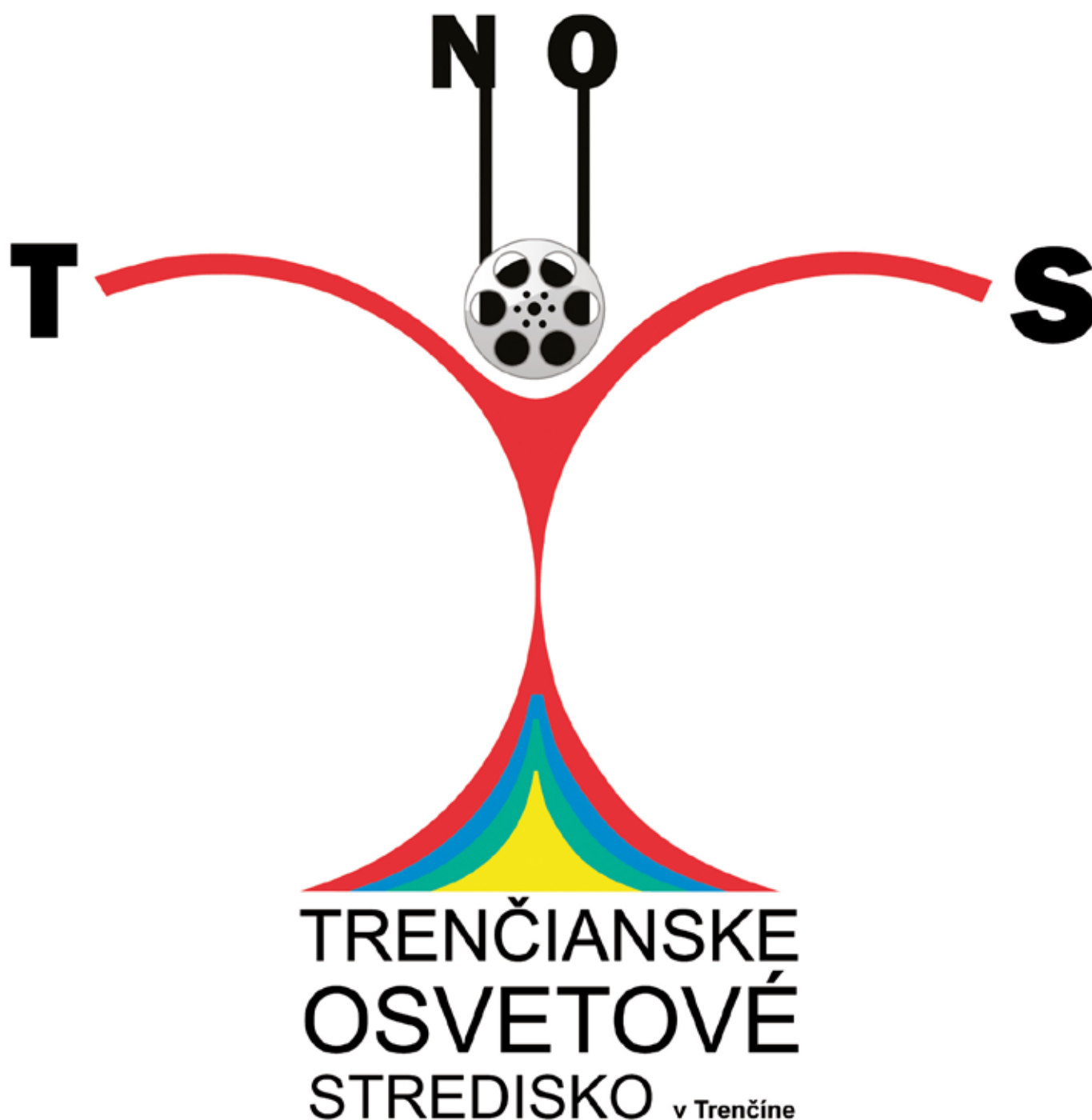

KULTÚRNE SPEKTRUM

**ČASOPIS
TRENČIANSKEHO
OSVETOVÉHO
STREDISKA
V TRENCÍNE**

Tak ako iba matka vie pri narodení potomka nieŤ na rukách svoj vysnený dar,
tak vie kultúra pri zrode umeleckej tvorby nieŤ svoje súčasti.

Sú to dary ľudí pre ľudí.

Na svojich ramenách drží Umenie, ktoré neŤaží.

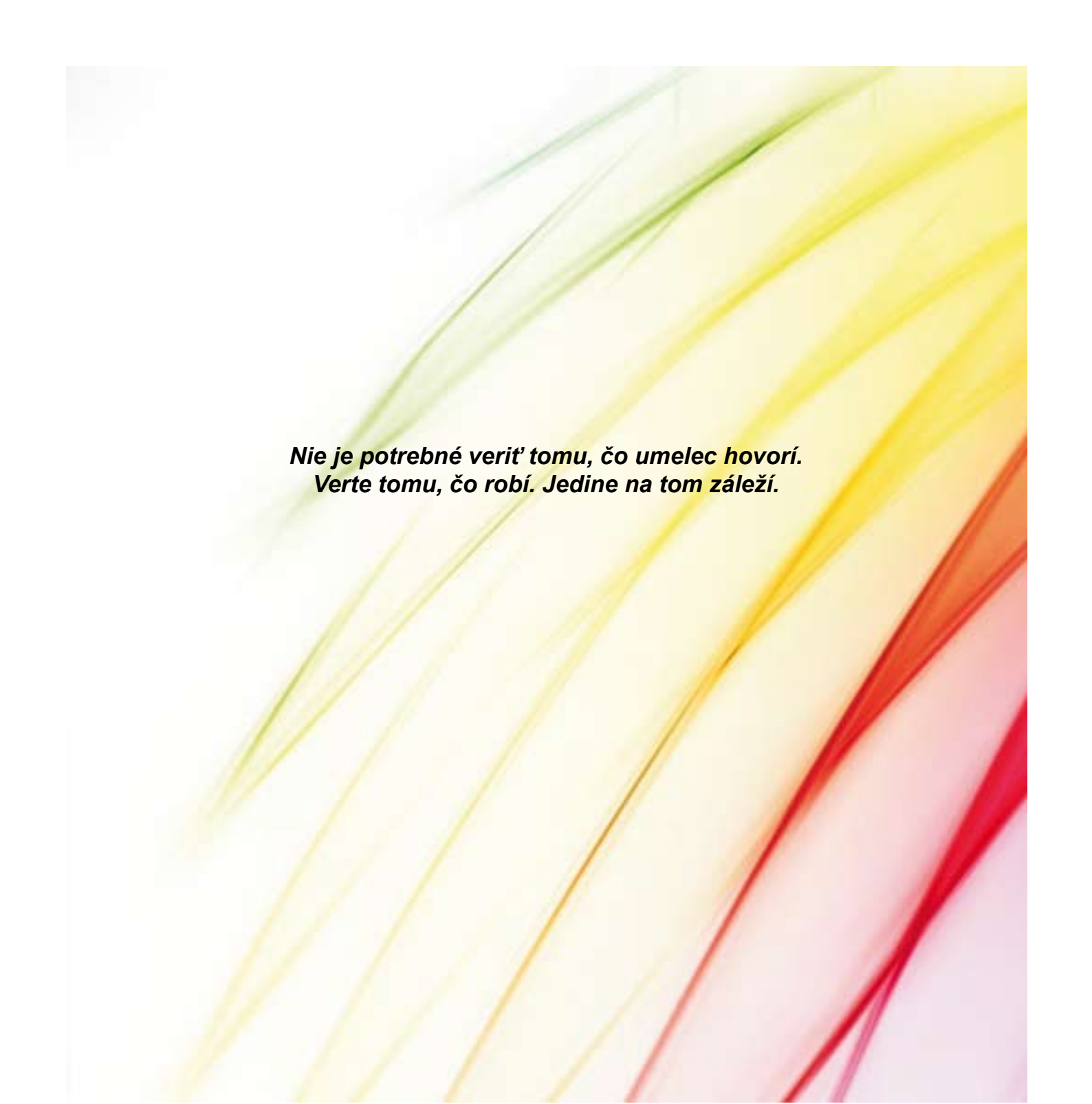
Má jemné línie.

Je farebné.

V logu sa v podobe filmového kotúča zrkadlí podstata činnosti osvety.

Uchovávať spomienky, starať sa o tradície a svojím pôsobením odvíjať nový príbeh v lone kultúry.

Koncom roka 2015 naša organizácia zmenila svoje logo a spolu s ním prešla výraznou grafickou zmenou aj naša webová stránka. Za umelecké spracovanie hlavičky ďakujeme výtvarníkovi Jožkovi Vydárnakovi.

***Nie je potrebné veriť tomu, čo umelec hovorí.
Verte tomu, čo robí. Jedine na tom záleží.***

VIETE, ČO JE NOVÉ?

Zastupiteľstvo Trenčianskeho samosprávneho kraja na svojom zasadnutí koncom minulého roka

- vymenovalo za riaditeľku Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne s účinnosťou od 1. januára 2016 **Ing. Mgr. Žanetu Matúšovú**,
- schválilo dodatok k zriaďovacej listine Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne (ďalej TNOS) s účinnosťou od 1. 12. 2015. Z dôvodu nadobudnutia platnosti zákona č. 189/2015 Z. z. o kultúrno-osvetovej činnosti bude TNOS v súlade s platným zákonom vykonávať odbornú-poradenskú, metodickú a informačno-dokumentačnú činnosť pre kultúrno-osvetové zariadenia a iné právnické osoby a fyzické osoby, ktoré vykonávajú kultúrno-osvetovú činnosť na území TSK a má povinnosť viesť evidenciu kolektívov a jednotlivcov v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti na území TSK. Pre viac informácií čítajte ďalej.

BUDUJEME SPOLU NOVÚ KRAJSKÚ EVIDENCIU

Dajte o sebe vedieť a staňte sa súčasťou novej krajskej databázy

Ak sa práve vy venujete folklóru, hudbe, spevu, tancu, divadlu, umeleckému prednesu, literárnej tvorbe, fotografovaniu, výtvarníctvu, filmovaniu, videotvorbe, ľudovému remeslu alebo niektorej inej oblasti záujmovej umeleckej činnosti či neprofesionálnej umeleckej tvorby, nasledujúce riadky sú určené pre vás...

Budovanie evidencie, ktorá sa stala našou novou povinnosťou v zmysle novely zákona o kultúrno-osvetovej činnosti, vidíme ako príležitosť pre kolektívy a jednotlivcov Trenčianskeho kraja, aby dali o sebe vedieť. Evidencia je bezplatná a prináša všetkým nesporné výhody. Vytvára priestor nielen pre kolektívy, ale aj pre mladých, začínajúcich i dlhšie pôsobiacich jednotlivcov, ktorí sú majstrami vo svojej oblasti. Ponúkne na jednom mieste možnosť prezentovať sa a následne predviesť svoje umenie v inom kúte kraja aj za jeho hranicami. Zoznam kolektívov a jednotlivcov bude verejne dostupný na stránke TNOS, takže ktorýkoľvek organizátor kultúrnych podujatí môže priamo osloviť zaevidované subjekty, ktorých služby by rád využil. Údaje z krajskej evidencie sa stanú súčasťou centrálneho celoslovenského zoznamu, ktorý vedie Národné osvetové centrum.

Kolektívy a jednotlivci Trenčianskeho kraja sa môžu evidovať priebežne, vyplnením formulára, ktorý je k dispozícii na stiahnutie na stránke TNOS www.tnos.sk v sekcii EVIDENCIA KOLEKTÍVOV A JEDNOTLIVCOV. Pre rýchlejšiu evidenciu môžete využiť aj online e-formulár. Ak pôsobíte v niektorej z oblastí záujmovej umeleckej činnosti a neprofesionálnej umeleckej tvorby v Trenčianskom kraji, neváhajte sa zaregistrovať.

Zaregistrovať kolektív alebo jednotlivca do zoznamu môžete aj vyplnením a zaslaním tlačiva žiadosti, ktoré je prílohou nášho časopisu.

Budeme radi, ak poinformujete kolektívy a jednotlivcov vo vašej obci o potrebe registrácie v krajskom zozname.

Pre viac informácií kontaktujte Žanetu Matúšovou, 032/65 55 320, riaditeľku TNOS v Trenčíne.

OHLIADNUTIE SA ZA ROKOM ĽUDOVÍTA ŠTÚRA

Predchádzajúci rok 2015 mal viacero prívlastkov. Pre nás, kultúrnych pracovníkov, patril k tým „naj“ prívlastkom – ROK ĽUDOVÍTA ŠTÚRA. V rámci celého Slovenska sa pri tejto príležitosti konalo množstvo podujatí. Aj my v Trenčianskom osvetovom stredisku si môžeme neskromne povedať, že sme tejto osobnosti venovali veľkú pozornosť a že sme sa významnou mierou pričínili k pripomenutiu jeho života a diela širokej verejnosti. S týmto cieľom sme pripravili v obciach a mestách nášho regiónu spojených so životom a pôsobením Ľ. Štúra a štúrovcov pietne spomienky, odborné semináre, sprievodné kultúrne programy, výstavu, a ďalšie aktivity. Realizovali sme ich vďaka finančnej podpore Ministerstva kultúry SR v rámci projektu KÝM DUCH V NÁRODE, NÁROD ŽIJE – Spomienkové slávnosti na životné okamihy Ľudovíta Štúra.

VZLIETLI ORLI VYSOKO • Historicko-literárno-hudobná kompozícia pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra • Lubina • 6. 9. 2015

Podujatie sa konalo v spolupráci s obcou Lubina a Cirkevným zborom ECAV Lubina v priestoroch lubinského kostola, ktorý svojou dôstojnosťou umocnil slávnostnú atmosféru a nevšedný zážitok z vystúpenia mužského speváckeho oktetu – Danubius octet singers pod vedením dirigenta Daniela Simandla. V pásme slovenskej národnej hudby odznali skladby slovenských autorov na texty Ľ. Štúra, štúrovskej generácie a autorov inšpirovaných štúrovcami. Príbehy zo života štúrovcov, ako aj jedinečný výber básní a prejavov Ľ. Štúra a jeho generačných druhov pre program pripravil a recitoval majster Juraj Sarvaš, ktorý sa početnému publiku vyznal zo svojho blízkeho vzťahu k Lubine i celému nášmu regiónu. Ing. Oľga Hrabovská priblížila históriu rodu Štúrovcov a ich korene siahajúce až do Lubiny.

Kým duch v národe, národ žije • Odborný seminár pre žiakov, študentov, laickú i odbornú verejnosť pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľ. Štúra • Trenčín • 23. 9. 2015

Odborný seminár otvorilo svojím vystúpením *Zatracovaný a obdivovaný...* divadielko Študent pri Gymnáziu z Poľavskej Bystrice.

„Byť potomkom slávnych ľudí nie je zásluha, ale záväzok“... i to spomenul vo svojom pozdravnom vystúpení prof. Ivan Štúr, praprasynovec Ľudovíta Štúra.

Na seminári so svojimi zaujímavými referátmi vystúpili prof. Dušan Škvarna, PhD., FF Univerzity Mateja Bela Banská Bystrica, ktorý sa venoval téme Štúrova koncepcia modernizácie slovenskej spoločnosti. Doc. PhDr. Eva Tkáčiková, CSc., FFUK sv. Cyrila a Metoda Trnava upriamila pozornosť na Kultúrno-duchovné aktivity Ľudovíta Štúra. PhDr. Jozef Karlík z Podjavorinského múzea Nové Mesto nad Váhom zaujal príspevkom Veľkosť ducha a zrkadlo duše.

Súčasťou podujatia boli dve výstavy:

Máme radi šťastné konce – ocenené práce žiakov materských, základných a základných umeleckých škôl, ktoré sa zapojili do výtvarnej súťaže na tému slovenských ľudových rozprávok a povestí Pavla Dobšinského. Súťaž vyhlásilo Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra, tvorcu spisovného jazyka;

Artefakty so štúrovskou tematikou pripravil Klub trenčianskych numizmatikov.

Po podujatí položila delegácia na cintoríne v Trenčíne kvety k novovybudovanému hrobu matky Ľudovíta Štúra. Spoluorganizátorom podujatia bol Klub trenčianskych historikov SHS pri SAV.

Seminárne stretnutie pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra • Bánovce nad Bebravou – Dolné Ozorovce • 1. 10. 2015

Podujatie sa uskutočnilo pre širokú verejnosť a najmä pre dôchodcov, nakoľko spoluorganizátorom bol Klub dôchodcov Dolné Ozorovce. Odborné príspevky vhodne doplnila piesňami s príliehavou tematikou ich spevácka skupina.

Rodine Ľudovíta Štúra a jej vzťahu k trenčianskemu regiónu sa venovala Eva Struhárová a Mgr. Lenka Mikušíková z Verejnej knižnice Michala Rešetku Trenčín, s ktorou sme úspešne spolupracovali pri realizácii tohto podujatia. PhDr. Jozef Karlík sa netradične (jeho výstup dopĺňala obrazová príloha a čítanie citácií a úryvkov...) zamýšľal na listom Ľudovíta Štúra zaslanom J. M. Hurbanovi po smrti Adely Ostrolúckej.

Stretnutie pozdravil Mgr. Peter Bulík, zástupca primátora mesta Bánovce nad Bebravou. Vyjadril spokojnosť s realizáciou seminárneho stretnutia, ocenil aktívne zapojenie seniorov a inšpiratívne priblíženie života a diela Ľudovíta Štúra i pôsobenie štúrovcov v bánovskom okrese.

Spomienková slávnosť v Roku Ľudovíta Štúra pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra, Ladislava Paulínyho a 315. výročia narodenia Pavla Doležala • Zemianske Podhradie • 10. – 11. 10. 2015

Laická i odborná verejnosť sa stretla na spomienkovej slávnosti v kolíske vzdelanosti, kde sa narodili, vyrástli a pôsobili mnohé osobnosti kultúrneho, spoločenského a cirkevného života. My sme si v priebehu dvoch dní pripome-

Ostrolúckej pri bráne vstupu do kaštieľa Ostrolúckych. Program pokračoval v miestnom kultúrnom dome populárno-vedeckým seminárom o Ľ. Štúrovi s vernisážou výstavy Jar slovenského národa.

Druhý deň sa začal slávnostnými evanjelickými službami Božími, po ktorých položili veniec k pamätnej tabuli Ladislava Paulínyho a odhalili pamätnú tabuľu Pavlovi Doležalovi pri bráne vstupu do kaštieľa Ostrolúckych. Týmto osobnostiam, ktoré mali blízky vzťah k obci Zemianske Podhradie, bol venovaný populárno-vedecký seminár.

Podujatie sme realizovali v spolupráci s MO MS Bošáca, obcou Zemianske Podhradie, Občianskym združením J. Ľ. Holubyho, Cirkevným zborom ECAV na Slovensku Zemianske Podhradie, Slovenskou národnou knižnicou a Maticou slovenskou Martin.

Seminárne stretnutie pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľ. Štúra • Nové Mesto nad Váhom • 21. 10. 2015

V priestoroch výstavnej siene Mestského kultúrneho strediska v Novom Meste nad Váhom sa uskutočnilo seminárne stretnutie pre študentov, pedagógov a širokú verejnosť. So svojimi príspevkami vystúpili Eva Struhárová, Mgr. Lenka Mikušíková, Ing. Oľga Hrabovská a PhDr. Jozef Karlík.

Pôsobivé bolo vystúpenie žiakov ZUŠ Juraja Kréna Nové Mesto nad Váhom. Stretnutie za mesto pozdravila Ing. Viera Veinerová, zástupkyňa primátora.

Pedagógovia a študenti boli spokojní so zaujímavým obsahom stretnutia a tešia sa na ďalšie stretnutia, ktoré prehľbia ich vedomosti o osobnostiach z regiónu.

nuli aspoň niektoré z nich. Nad podujatím prevzal záštitu predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico.

Slávnosť sa začala pri Pamätnom dome Holuby-Rizner za účasti predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja, Jaroslava Bašku, bývalého prezidenta Ivana Gašparoviča, poslancov NR SR a ďalších zástupcov kultúrnych a spoločenských inštitúcií, cirkví, miest a obcí i širokej verejnosti. Pozvanie prijal aj vzácny hosť, najstarší priamy potomok Štúrovcov, profesor Ivan Štúr. (Pozn.: prof. Ivan Štúr zomrel dňa 4. 12. 2015 vo veku 82 rokov.)

Po položení vencov k hrobom Samuela Štúra a Gustáva Ostrolúckeho odhalili pamätnú tabuľu Ľ. Štúrovi a A.

Realizáciou uvedených aktivít projektu sme úspešne naplnili jeho zámer a cieľ, ktorým bolo vzdať úctu Ľudovítovi Štúrovi, jednému z najvýznamnejších synov slovenského národa a pripomenúť si 200. výročie narodenia tohto významného predstaviteľa slovenského národného života, vedúcej osobnosti slovenského národného obrodzenia a zakladateľa spisovnej slovenčiny. Prínosom projektu je priblíženie jeho života a diela v rámci Roka Ľ. Štúra širokej verejnosti s akcentom na mladú generáciu. Záštitu nad celým projektom prevzal predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja Ing. Jaroslav Baška.

Mgr. A. Vraždová, Mgr. V. Slivová

Nositelia tradícií z celého Slovenska sa stretli v Dolnej Súči

Nemecká poetka a historička Ricarda Huch tvrdila, že tradícia neznamena uchovávať popol, ale odovzdávať plameň. Prenesené do oblasti tradičnej kultúry a scénického folklorizmu – nositeľmi „folklórneho“ plameňa sú členovia stoviek aktívnych folklórnych kolektívov na Slovensku.

Akýmsi pomyselným záručením ich práce a činnosti je každé tri roky aj celoštátna súťaž a prehliadka folklórnych skupín, ktorá sa už niekoľko desiatok rokov realizuje práve pod príznačným názvom Nositelia tradícií. V sobotu a v nedeľu 3. – 4. 10. 2015 tie najlepšie folklórne skupiny z celého Slovenska privítala obec Dolná Súča, ležiaca v malebnom venci okolitých hôr, s dominujúcim vápencovým Krásinom, majestátne sa vypínajúcim nad obcou, bohatá na kultúrny život a tradície.

Po zvučke a predstavení poroty desať najlepších folklórnych skupín takmer zo všetkých samosprávnych krajov Slovenska ukázalo, čo dokáže... Po skončení súťaže a prehliadky „zasadla“ porota za rozhodovací stôl a účinkujúci si „upratali“ svoje kroje, rekvizity, ktorých bolo neúrekom...

Sobotňajší večer pre všetkých účastníkov prehliadky

vrátane poroty a hostí patrili pravej ľudovej zábave, tak ako to bývalo kedysi, so šikovnými „vodcami“ – lektormi tanca Katarínou Babčákovou a Andrejom Kotlárnikom, pričom samozrejme nechýbala pozbieraná trojčlenná partia muzikantov „z piatich dedín“ v zložení: Michal Filip, Peter Obuch, Ján Tej. Ku škole tanca sa pridali aj skúsení pedagógovia Agáta Krausová a Slavomír Ondejka.

Pred polnocou bol „povinný“ rozchod do Domova mládeže v Trenčíne, kde nastal oddych, spánok, pretože na druhý deň všetkých čakal dlhý nedeľný seminár, či koncert v rímskokatolíckom kostole v Dolnej Súči, čo bol prípad FSK Javorníček z Hvozdnice. A, samozrejme, netrpezlivo očakávané vyhlásenie výsledkov s galaprogramom.

LAUREÁTOM celoštátnej súťaže a prehliadky Nositelia tradícií 2015 sa stala FSK DOLINA Gemerská Poloma so súťažným programom O polnoci na svadbe.

Spája nás láska k folklóru

V sobotu 21. 11. 2015 Kultúrne centrum STRED (Dlhé Hony) v Trenčíne žilo folklórom. Prišlo tam viac ako 65 ľudí (Trenčín, Horná Súča, Drietoma, Chocholná-Veľčice, Melčice-Lieskové, Trenčianska Turná, Trenčianske Stankovce, Mníchova Lehota, Miškech Dedinka, Bošáca, Nové Mesto nad Váhom, Uhrovec, Bánovce nad Bebravou, Zemianske Kostolany, Brodzany, Nováky, Diviaky nad Nitricou, Lazany atď.) zameraných pre tradičnú ľudovú kultúru.

Seminár o ľudovej piesni, hudbe, tanci bol určený pre folkloristov z Trenčína a jeho okolia, vedúcich súborov – detských, mládežníckych, folklórne skupiny, krúžky, muzikantov, spevákov, tanečníkov, pedagógov, ale i pre širokú verejnosť.

Pôsobivé, inšpirujúce, kreatívne, poučné témy v oblasti tradičnej ľudovej hudby, heligónky, spevu, tanca odzneli z úst lektorov: heligonkára Pavla Michaličku, speváčky Andrey Jágerovej, ale aj tanečníkov, pedagógov Agáty Krausovej a Slavomíra Ondejku, ktorí účastníkom ukázali, že mnohé veci sa dajú robiť, využiť hravou formou, a tak

zaujať rôzne vekové kategórie.

Hoci sa začalo hneď ráno o 9.00 hodine a končilo sa v neskorších večerných hodinách, mnohým sa domov ísť nechcelo. Seminára, respektíve lektori ich zaujali natoľko, že stratili pojem o čase a máli sa im.

Rozchádzali sme sa s prísľubom, že si podujatie takého typu určite zopakujeme a ak nám to finančné prostriedky dovoľia, aj viackrát do roka.

No a ja len dodám: ľudový tanec, hudba, spev je krása, ktorá z našich sŕdc nikdy nevymizne a nezáleží na tom, či sme mladší, starší, z mesta či dediny, všetkých nás spája láska k folklóru, k ľudovým tradíciám našich predkov.

Podakovanie a námety pre ďalšie seminára v tradičnej ľudovej kultúre od samotných poslucháčov, účastníkov:

Bernarda Nagyová, DFS ČAJKA Horná Súča:

Ďakujeme TNOS TN, konkrétne Jarke Kohútovej, že to pre nás robíte. Naozaj mi to veľmi pomáha. Všetkým sa nám veľmi páčilo. Myslím nás Čajkárov. Decká boli nadšené. Dúfam, že som získala do budúcnosti aktívnych folkloristov.

Vladimír Mišík, FSK Studienka Chocholná-Veľčice, DFS Kornička Trenčín:

Aj ja ďakujem, bolo to super...

Môj postreh, ktorý mi napadol, že pre súbory spracovávajúce región trenčianska by sa hodil aj seminár o regionálnych špecifikách. Čo sa týka muziky, tam to, samozrejme, najlepšie ovláda Peťo Obuch. V tanci je to horšie. Myslím si, že je viacero ľudí, ktorí o týchto veciach niečo vedia, ale asi nikto si netrúfne viesť takýto seminár ako lektor. Možno by sa niečo také mohlo realizovať formou riadenej diskusie, kde by si zopár kompetentných ľudí pripravilo niečo ako referáty, ktoré by sa v diskusii potom rozobrali a objasnili.

Beáta Kráľová, DFS Domovinka Zemianske Kostolany:

Bolo to skvelé, chýba to na „trhu“ :) Vďaka.

Beáta Sabová, DFS Štvorlístok Trenčianska Turná:

Ja veľmi pekne ďakujem za možnosť zúčastniť sa. Mne sa veľmi páčilo a dodalo mi to energiu. Lektorka bola výborná. Ja by som privítala ešte taký seminár pre vedúcich detských súborov, kde by sme si navzájom ukázali,

zahráli osvedčené detské hry, ktoré využívame s deťmi na nácvikoch i na vystúpeniach. Napr. Na Kaču, Na tetku, Na Adama, Na záhradníka, Na jastraba... autentické hry. Hry môžu mať rovnaké názvy, ale hra môže byť iná. Môžeme sa inšpirovať aj naučiť a obohatiť nácviky. S pozdravom a vďakou...

Monika Spačková, DFS Nezábudky Drietoma:

Srdečne ďakujem za výborné školenie. Ja som si veľa odniesla a verím, že opäť to aj využijem. Toto bolo moje tretie stretnutie s Andreou Jágerovou a budem rada, ak o rok príde zase. Budem premýšľať nad témou. Tanečná časť mi pripomenula nedávno absolvované školenie telesnej výchovy pre uč. 1. stupňa – 110 hodín

a som rada, že aj vo folklóre – teda pedagógovia vo folklóre sa uberajú týmto smerom – takmer všetko cez hru. Napadla mi jedna téma: „Funkcia a činnosti detí v rodine cez všedné dni, ale i vo výnimočných situáciách – svadba, krstiny, pohreb“. Skrátka, čo deti robili, kde boli, kto sa o ne staral, ako ich zabával, alebo ako sa práve vtedy zabávali.

Iveta Harušťáková, DFS Javorinka Miškech Dedinka:

V mene celého nášho kolektívu DFS Javorinka sa chceme poďakovať TNOS TN – Jarke Kohútovej aj lektorom za úžasný seminár. Získali veľmi veľa informácií, nápadov, ako motivovať detičky k ľudovému tancu, ako správne s nimi pracovať. Ďakujeme

veľmi pekne, že sme sa mohli zúčastniť seminára, naozaj nám to dalo veľa.

Samuel Kusenda, FS Otava Nové Mesto nad Váhom:

V mene všetkých ľudí z FS Otava, ktorí sa zúčastnili seminára, by som sa Vám chcel poďakovať za naozaj inšpiratívny seminár. Dost' nám rozšíril obzory, keďže sme momentálne omladený kolektív, ktorý potrebuje informácie tohto druhu.

Ak by som sa Vám mal vyjadriť k tomu častejšiemu stretávaniu sa na takýchto seminároch, nás by to naozaj veľmi potešilo, keby to bolo aj v častejších intervaloch. Naozaj, ďakujeme ešte raz, a keď sa bude niečo takéto konať, dajte nám vedieť, my sa veľmi radi objavíme.

DETI DEŤOM

1. folklórne tanečno-spevné dielničky pre začínajúce
DFS Javorinka Miškech Dedinka a DFS Trenčianske Stankovce

Predposledný januárový deň 30. 1. 2016, tesne pred polročným vysvedčením, sa Kultúrne centrum Stred v Trenčíne zaplnilo deťmi z dvoch detských folklórnych súborov. Deti vo veku 6 – 11 rokov boli plné očakávania, o čom tom všetko bude... Nevedela to ani samotná lektorka, ako to všetko „vypáli“, pretože to bolo po prvý raz...

Myšlienkou „projektika-seminárika“ sú dve až tri opakované stretnutia detí zo začínajúcich DFS najskôr z okolitých obcí pri Trenčíne (možno neskôr aj v Trenčianskom kraji), vzájomné spoznanie sa, vytvorenie priateľstva, recipročné vystúpenia, naučenie sa detských hier, tradícií, zvykov, ľudových riekaniu, pesničiek aj z inej obce. Jednoducho hravou formou ukázať deťom, čo všetko folklór v sebe ukrýva, čo dokáže, a že sa ho netreba báť, práve naopak, tešiť sa z neho, mať dobrý pocit a chuť pokračo-

vať ďalej vo folklórnych skupinách alebo aj v iných mládežníckych súboroch. Samozrejme nechýbala ani ochutnávka dobrých domácich kysnutých buchiet a koláčov, ktoré si oba detské súbory priniesli vo svojom batôžku, a počas prestávok ochutnávali a porovnávali, ktoré sú lepšie – či z Miškech Dedinky, či Trenčianskych Stankoviec.

Z úst vedúcich a pedagógov: Ďakujeme Trenčianskemu osvetovému stredisku za super nápad. Ďakujeme lektorku za ochotu, trpezlivosť s detičkami a perfektnú energiu, čo z nej počas celého popoludnia vyžarovala. Ved' tie deťky akoby zárazkom poslúchali na slovo a domáhali sa, či bude taký nácvik aj „zajtra“...

Veľmi veľa im to dalo. Plné dojmov odchádzali domov a už teraz sa tešia na ďalšie stretnutia aj na buchty, koláče od susedov.

TVORIVÉ HUDOBNÉ DIELNE

Stretnutie vynikajúceho hudobníka Mgr. Petra Obucha, PhD., z CTK Myjava s muzikantmi rôznych folklórnych zoskupení z Trenčianskeho kraja sa konalo v sobotu 13. 2. 2016 opäť v Kultúrnom centre Stred v Trenčíne. Celodenný seminár zameraný na tradičnú nástrojovú hudbu, jej vývoj, pramene k tradičnej hudobnej kultúre, prácu s nimi a jej úskalia.

J. Kohútová

FLORES MUSARUM 2015

Báseň Kvety múz napísala spisovateľka Katarína Hudecová, ktorá žije a tvorí v Trenčianskych Tepliciach, pri príležitosti slávnostného galavečera odovzdávania ocenení významným osobnostiam a kolektívom Trenčianskeho kraja z oblasti kultúry za rok 2015 Flores Musarum, čo v preklade z latinčiny znamená Kvety múz.

Oceňovanie sa uskutočnilo 26. októbra 2015 v koncertnej sále Kursalonu v Trenčianskych Tepliciach pod záštitou predsedu TSK Jaroslava Bašku.

Ďakovný list a ocenenie Flores Musarum udelil trenčiansky župan za dlhoročné pôsobenie, dosiahnuté úspechy a prínos v rozvoji kultúry Trenčianskeho kraja. Večer organizovalo Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne v spolupráci s Verejnou knižnicou Michala Rešetku v Trenčíne, Trenčianskym múzeom a Galériou M. A. Bazovského v Trenčíne. Na príprave sa podieľali aj študenti Strednej umeleckej školy v Trenčíne, ktorí graficky vytvorili logo podujatia a študenti Strednej odbornej školy sklárskej Lednické Rovne, ktorí sú autormi krásneho a originálneho ocenenia, čím došlo aj k symbolickému prepojeniu mladej talentovanej generácie tvorcov a ľudí, ktorí majú v oblasti umenia za sebou roky tvorivej práce.

Pozvanie na slávnostné oceňovanie ľudí z oblasti kultúry prijal aj predseda výboru pre kultúru a médiá NR SR Dušan Jarjabek: „V rámci slovenskej kultúry a umenia je tendencia propagovať najvyššie inštitúcie, ako Slovenské národné divadlo, Slovenská národná galéria či Slovenské národné múzeum. Zabúda sa na „robotníkov kultúry“, ktorí v regionálnom kontexte robia veľmi veľa práce iba za d'akujem. Nikto sa o nich nedozvie, nikto o nich nehovorí, a pritom ten najsilnejší potenciál aj pre vznik najvyšších kultúrnych ustanovizní vzišiel vždy práve zo zdravého jadra regiónov. Dnešný večer bol hodnotný, lebo títo ľudia vyšli na svetlo, aby sme im mohli dôstojne poďakovať a zviditeľniť ich na najvyššej úrovni, akú predstavuje reprezentačná sála Kursalonu v Trenčianskych Tepliciach, ktorá si pamätá akcie a umelcov najvyššej spoločenskej úrovne.“

Medzi hosťami nechýbali ani poslanci Národnej rady SR Anna Vitteková a Marián Kvasnička, riaditeľ Úradu TSK Juraj Gerlici, primátori, starostovia a riaditelia kultúrnych inštitúcií. Ďakovný list si z rúk predsedu TSK a zástupcu inštitúcie, ktorá oceneného nominovala, prevzalo 17 aktívnych jednotlivcov a 7 kolektívov.

Ing. Alojz Krajčí • za dlhoročné zodpovedné, kvalitné a odborné vedenie kroniky obce Horné Srnie pri príležitosti životného jubilea

Ernestína Brezanová • za dlhoročné aktívne vedenie FS Kubra a DFS Kubranček a pôsobenie v oblasti kultúry pri príležitosti životného jubilea

Jarmila Fabiánová • za dlhoročnú tradičnú umeleckú tvorbu a osobitný prínos pre zachovanie a rozvoj čipkárstva pri príležitosti životného jubilea

PhDr. Marián Kvasnička • za dlhoročnú kurátorskú, lektorskú a publikačnú činnosť v oblasti profesionálneho i neprofesionálneho výtvarného umenia a za prínos k vzniku a rozvoju tradície medzinárodného výtvarno-literárneho sympózia ORA ET ARS – SKALKA pri príležitosti životného jubilea

PhDr. Alena Hejlová • za dlhoročnú galerijnú činnosť pri príležitosti životného jubilea

„... a vlastne, vieme my, kde kvitnú kvety múz?

A či ich vášnivých hľadačov poznáme?

Možno aj takí sú, čo prešli sveta kus...

Vrátiac sa do vlasti užasli v omame –

našli tie kvety múz v úrodnej záhrade,

len čo sa ocitli v dedičných dolinách.

Otázku prirovnať možno len k záhade,

odpoveď na ňu má vo vlnách modrý Váh:

najkrajšie kvety múz rastú nám na dohľad,

rodostrom svoj talent ukryl si pod kôru,

maľovať rodný kraj možno vie aj tvoj brat,

niekto svoj záujem zasvätil folklóru,

iný nám výtvary básnika tlmočí,

architekt v stavebnom umení vyniká,

muzikant vznesie nás do výšok z hĺbočín,

športovec víťazí podceniac riziká.

Niekoľko sa venuje národnej osvete

a niekto stará sa o zdravie človeka,

génus krajan nás preslávi vo svete,

niekoľko nás obúva a niekto oblieka...

Je preto na mieste všimnúť si nevšednosť,

snahu a odvahu pre druhých pracovať,

najmä keď práve tej vo svete nie je dosť.

Je šťastím človeka, keď iným má čo dať.

Jedinec, ktorý z nás v čomkoľvek vyniká,

každý je kvetom múz, ktorý sa rozdáva,

pri cestách života má význam míľnika.

Kvetom múz náleží aj dnešná oslava.“

K. Hudecová: Kvety múz

PhDr. Jozef Karlík • za dlhoročné odborné pôsobenie v kultúrno-vedeckej inštitúcii ako historik na oddelení literárnej histórie Podjavorinského múzea v Novom Meste nad Váhom, ako aj za dlhoročnú kurátorskú, lektorskú a publikačnú činnosť

Janka Bzdušková • za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť pri príležitosti životného jubilea

Anna Masárová • za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť pri príležitosti životného jubilea

Terézia Topičová • za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť pri príležitosti životného jubilea

Jana Ondrejovičová • za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť pri príležitosti pracovného jubilea

Petronela Nazadová • za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť pri príležitosti životného jubilea

Marta Stuparičová • za dlhoročnú knižnično-informačnú činnosť pri príležitosti životného jubilea

Mgr. Katarína Bohušová • za desaťročné zodpovedné, kvalitné a odborné vedenie kroniky obce Opatovce pri príležitosti životného jubilea

Vladimíra Žitnanská • za dlhoročnú aktívnu činnosť v oblasti kultúry a organizácie spoločenského života v obci Pobeďim pri príležitosti životného jubilea

Mgr. Monika Drocárová • za mimoriadne zásluhy na zviditeľnení Galérie Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne

Lýdia Mikušová • za mimoriadne zodpovedný prístup k práci na úseku kultúry v Rodnom dome Ľ. Štúra a A. Dubčeka pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľ. Štúra

Mgr. BcA. Pavol Seriš • za úspešnú reprezentáciu Trenčianskeho kraja v zahraničí v roku 2015 a za osobitný prínos v oblasti rozvoja autorského divadla

Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne pri príležitosti 90. výročia založenia knižnice za aktívnu knižnično-informačnú činnosť, ako aj organizáciu kultúrno-spoločenských podujatí pre deti i dospelých

Trenčiansky evanjelický spevokol ZVON • pri príležitosti 80. výročia založenia zboru za aktívnu činnosť pri

všetkých cirkevných sviatkoch, cirkevno-zborových podujatiach a rôznych spoločenských udalostiach doma i v zahraničí

SZ CANTABILE Nové Mesto nad Váhom • pri príležitosti 40. výročia založenia zboru za aktívnu činnosť účinkovaním na rôznych kultúrno-spoločenských akciách v rámci Trenčianskeho kraja, festivaloch v SR, ČR, Vojvodine a za účasť na Medzinárodnom festivale Slovakia Folk 2015 Bratislava

Spevokol sv. Cecílie Nové Mesto nad Váhom • pri príležitosti 30. výročia založenia zboru za aktívnu kultúrno-osvetovú činnosť účinkovaním na koncertoch, omšiach a podujatiach v rámci Slovenska i zahraničia

DH Bodovanka Krivosúd-Bodovka • pri príležitosti 40. výročia založenia dychovej hudby za dlhoročnú aktívnu činnosť

Komorný orchester mesta Trenčín • pri príležitosti 25. výročia založenia za aktívnu činnosť v oblasti vážnej hudby účinkovaním na koncertoch a podujatiach v rámci Slovenska i zahraničia

DFS Čakanka Nové Mesto nad Váhom • pri príležitosti 20. výročia založenia súboru za aktívnu činnosť

Počas večera sa predstavil jubilujúci Komorný orchester mesta Trenčín.

Za všetkých ocenených sa prihovril a poďakoval Marián Kvasnička.

Atmosféru večera umocnilo vystúpenie rodáčky z Trenčína, sólistky Opery SND, sopranistky Andrey Vizváry, ktorej hlas i celkový zjav oslovuje poslucháčov nielen na Slovensku, ale aj

v zahraničí a môže sa pochváliť viacerými výraznými umeleckými úspechmi. V roku 2005 sa stala laureátkou Medzinárodnej súťaže Antonína Dvořáka, v roku 2010 jej časopis Hudobný život udelil cenu „Objav roka 2010“ za rolu Elvíry z opery Puritáni a v roku 2013 sa stala absolútnou víťazkou talianskej medzinárodnej súťaže, kde získala aj cenu publika. Koncertovala v newyorskej Carnegie Hall, viedenskej Musikverein, v Kanade, Írsku, Holandsku, Maďarsku a Poľsku. Od roku 2011 je stálou hosťkou Janáčkovho divadla v Brne.

Ďalším hosťom nemenej zvučného mena bol sólista Opery SND Daniel Čapkovič, ktorý okrem domovskej scény vystupuje na scénach národných divadiel v Prahe, Brne, ako aj v Rakúsku, Poľsku, Maďarsku, Taliansku, USA a Kanade. Na klavíri ich sprevádzala korepetitorka Opery SND a Opery Štátneho divadla Košice, klaviristka Júlia Grejtáková.

Všetci, ktorí si v ten večer prebrali ocenenie, sú kvetmi, ktoré rozsiali múzy. Niektorí píšú kroniky, venujú sa edičnej činnosti, iní vedú umelecké telesá, sú tvorcami či umelcami, ktorí hľadajú spôsoby, ako priniesť do našich životov pocit krásna.

Za viacerými spoločenskými či kultúrnymi aktivitami v tomto kraji je cítiť ich prístup, um, ale najmä srdce. A veľakrát je to iba za slovom ďakujem.

Ďakujem vyslovené počas gala-večera Flores Musarum bolo niečím viac...

Bolo vzdaním úcty ľuďom, ktorí sa či už z profesionálneho hľadiska, alebo individuálneho záujmu venujú kultúre a osvetovej činnosti.

Mgr. art. Z. Laurinčíková, ArtD.

Milo Král' sa stal tvárou projektu Večer študentských filmov

príležitosť,“ priznal svoje pocity počas večera. Aj z tohto dôvodu prijal pozvanie stať sa tvárou projektu Večer študentských filmov, ktorý vždy prvý piatok v mesiaci v Artkine Metro Trenčín predstavuje tvorbu talentovaných filmárov z dvoch vysokých umeleckých škôl na Slovensku – Akadémie umení a VŠMU, ktorí svoje filmy úspešne prezentujú na medzinárodných fórach a dostáva sa im málo príležitostí predstaviť sa domácemu divákovi.

Projekt, ktorý organizuje Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne v spolupráci s Artkino Metro, im túto možnosť ponúka. V priebehu niekoľkých mesiacov spoznala trenčianska verejnosť talentovaných mladých filmárov nielen z Trenčianskeho kraja, ale aj celého Slovenska. Po skončení projekcie vždy prebieha beseda s prítomnými tvorcami, ktorí vedú s divákom dialóg. Sériu pravidelných študentských filmových večerov pokračuje aj v roku 2016.

Známy televízny, divadelný a dabingový herec Milo Král' v stredu 16. 9. 2015 zavítal do Artkina Metro v Trenčíne, aby sa predstavil verejnosti v úplne inej úlohe, ako ho dlhodobo vníma prostredníctvom komerčných televízií. Nie je žiadnym tajomstvom, že minulý rok ukončil štúdium na Katedre filmovej tvorby VŠMU a okrem hereckých ambícií si súčasne naplňa aj tie režisérske. Na štúdium réžie sa prihlásil v neskoršom veku, už ako zrelá herecká osobnosť, ktorá si však veľmi dobre pamätá na svoje začiatky, keď sa ako čerstvý absolvent herectva začal v živote prebýjať a raziť si svoju umeleckú cestu. „*Väčšinou to vie byť boj zdĺhavý a náročný, kým si vás niekto všimne a kým dostanete*

Nevšedné stretnutie s hereckou legendou

Recitátorka a „Grande Dame“ Slovenského národného divadla Eva Kristínová zavítala do Trenčína na stretnutie so svojimi priaznivcami vo Verejnej knižnici M. Rešetku v Trenčíne.

Eva Kristínová prežila bohatý život nielen na javisku, ale aj v súkromí. Zážitky z dramatických osudov jej rodiny nepochybne poznačili aj herecký osud i súkromný život. V SND stvárňovala zložité ženské charaktery svetovej a slovenskej drámy, spolu s V. Záborským a J. Jamnickým bola zakladateľkou slovenského recitačného umenia. Je umelkyňou generácie, ktorá napriek neuveriteľným životným

strastiam vytrvala. Kristínová bola a zostala energiou sršiacou žena, spievajúca statua, ojedinelý zjav slovenského dramatického umenia. Jej obzretie sa za životom bolo plné pestrých spomienok, votkaných do dramatického deja, ktorý sa vyrovná osudu nejednej antickej hrdinky. Životná púť z nej vyformovala osobnosť, čo dokázala vdýchnuť hereckým postavám presvedčivosť i ľudský rozmer.

Literárne soirée po prvýkrát v Trenčíne!

Literárne soirée je literárno-hudobný večer, s ktorým prichádzajú poslucháči Katedry herectva Fakulty dramatických umení Akadémie umení v Banskej Bystrici v spolupráci s TNOS v Trenčíne.

Je to umelecký večer, na ktorom sa podieľa ktokoľvek, kto píše, hrá alebo komponuje a má záujem zapojiť sa. Hlavnou zložkou sú krátke literárne texty interpretované hercami, ktoré sú doplnené hudobnými a moderátorskými vstupmi.

Preto ak ste z Trenčína či blízkeho okolia, píšete a máte chuť svoje práce v interpretácii hercov zverejniť, alebo

sa venujete hudbe a chcete v rámci programu vystúpiť, kontaktujte nás na e-mail: tc.literarnesoiree@gmail.com alebo na Facebooku: <https://www.facebook.com/literarnesoiree/>

Literárne soirée je súčasťou projektu *Až dozrieme*, ktorý symbolizuje prvotný impulz tvorby, začiatok tvorivej umeleckej cesty, ktorá túži po percipientovi a šanci prezentovať sa, s pred-

pokladom, že môže raz „dozrieť“ na kvalitné umenie.

Organizuje ho TNOS v Trenčíne počas roka 2016 a v rámci neho svoju tvorbu prezentujú aktívni jednotlivci a skupiny zložené z poslucháčov stredných a vysokých umeleckých škôl, či neprofesionálni umelci trenčianskeho regiónu, ktorí sa venujú umeleckej tvorbe.

Je zameraný na súčasnú audiovizuálnu tvorbu, film, divadlo, hudbu a literatúru.

Mgr. art. Z. Laurinčíková, ArtD.

VÝSTAVY NEPROFESIONÁLNEJ VÝTVARNEJ TVORBY BOLI BONUSOM PRE NÁVŠTEVNÍKOV TRENČIANSKEHO HRADU

Vzrastajúci záujem o umeleckú tvorbu potvrdzuje opodstatnenosť organizovania a podpory výtvarných aktivít pre mládež i dospelých. Amatérski umelci by sa dlhodobo nevenovali činnosti, ktorá by nemala zmysel, ktorá by ich neodpútavala od starostí, nenapĺňala, nezabávala, nevzdelávala, nepomáhala komunikovať s ostatnými ľuďmi. Tvorivá činnosť povznáša a inšpiruje k novému a lepšiemu. Nie je to inak ani v amatérskom prostredí. Podpora neprofesionálnej výtvarnej tvorby formou autorských i kolektívnych výstav, ktorej sa Trenčianske osvetové stredisko venuje, je nielen podporou individuálnych výtvarných talentov, ale aj kultiváciou vzťahu návštevníkov výstav k prostrediu a k spoločnosti.

Prvou zo série výstav neprofesionálnej výtvarnej tvorby inštalovaných na treťom poschodí v zrekonštruovaných priestoroch bývalej kasárne bola **výstava z 19. ročníka krajského kola Výtvarné spektrum Trenčianskeho kraja 2015**. Krajské Výtvarné spektrum sa po piatich rokoch opäť vrátilo na Trenčiansky hrad.

Do súťaže sa prihlásilo 83 autorov, ktorí zaslali 233 prác. Odborná porota odporučila zaradiť do výstavnej kolekcie 137 diel od 77 autorov. Výstava sa vyznačovala veľkou pestrosťou názorov a prejavov. Dvadsaťštyri ocenených autorov dostalo možnosť zabojsť o ceny v celoštátnom kole.

Hlavná cena VS 2015: J. Ficová ►

Výstava **Výtvarný salón Trenčianskeho samosprávneho kraja 2015** bola pozoruhodnejšia a slávnostnejšia hneď z dvoch dôvodov: po prvé preto, že sa konala v reprezentatívnych priestoroch kasárne, a po druhé preto, že bola jubilejná – dvadsiata. S myšlienkou výtvarného salónu prišla v roku 1993 vtedajšia pracovníčka osvetového strediska Jarka Tichá. Cieľom salónu bolo zoznamovať obyvateľov a návštevníkov mesta Trenčín s najnovšou tvorbou trenčianskych výtvarných umelcov v čase vrcholicej turistickej sezóny v ojedinelom výstavnom priestore trenčianskej synagógy. A tento zámer sa podarilo naplňať, aj vďaka spoločnosti Herbaria a Mesta Trenčín, celých devätnásť rokov. Spočiatku sa na salónne prezentovali pro-

fesionálni a neprofesionálni autori z Trenčína a blízkeho okolia, postupne boli prizvaní aj výtvarníci z Prievidze, Považskej Bystrice, Dubnice nad Váhom, Nového Mesta nad Váhom, a tak vznikol oficiálny Výtvarný salón Trenčianskeho samosprávneho kraja.

Salón ako výstavné podujatie je plné individuálnych možností začínajúcich autorov, ale i autorov, ktorí špecifickosťou svojej tvorby, talentom, ale i zámerom sú dnes už v profesionálnych výtvarných združeniach. „S odstupom dvadsiatich rokov nás teší záujem mladých a celkom mladých autorov, pre ktorých je salón formou komunikácie s ľuďmi a overovania si viditeľnosti a čitateľnosti toho, čo do svojej tvorby vložili..., vyslovím povzbudenie pre mnohých nesmelých autorov – z tvorby netreba mať obavy, treba k nej pristupovať s otvoreným srdcom a s dobrým úmyslom potešiť nielen seba, ale i svoje okolie a zanechať niečo zo svojich snov a tvorivej invencie,“ povedal na vernisáži výstavy výtvarník Jozef Švikruha, ktorý vystavoval na všetkých dvadsiatich ročníkoch. Výtvarného salónu sa zúčastnilo 44 autorov so 114 prácami. Z techník bola najviac zastúpená maľba olejom, akrylom, temperou, akvarelom, pastelom, kresba ceruzou a uhlíkom, koláže, výtvarné fotografie, drevorezby, šamot, keramika, artex a kombinované techniky. Salón úspešne pokračuje a sme presvedčení, že bude pokračovať aj napriek obmedzeným výstavným priestorom v trenčianskej synagóge.

Jozef Švikruha, 20. Výtvarný salón

Tvorivá dielňa – grafika s akad. mal. Jurajom Oravcom

V septembri 2015 pripravilo Trenčianske osvetové stredisko výstavu diel 84 výtvarníkov, ktorí uspeli v **52. ročníku celoštátnej postupovej súťaže neprofesionálnej výtvarnej tvorby Výtvorné spektrum 2015**. Odborná porota súťaže vybrala kolekciu 111 diel, ktoré reprezentovali špičku neprofesionálnej výtvarnej tvorby na Slovensku. Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne bolo už po piatykrát za sebou poverené Národným osvetovým centrom v Bratislave realizáciou tohto prestížneho celoštátneho podujatia v oblasti neprofesionálnej výtvarnej tvorby. Ešte viac nás tešilo, že sme diela autorov z ôsmich krajov Slovenska mohli, opäť po dvadsaťjeden rokoch, predstaviť v priestoroch Trenčianskeho hradu. (V roku 1994 sa výstava z 32. Výtvorného spektra konala v Delovej bašte.)

Ján Nedorost prevzal cenu od predsedu poroty Jaroslava Uhela

Tvorivá dielňa – maľba s Mgr. art. Jurajom Tomanom

Hlavnú cenu Výtvorného spektra 2015 získala mladá autorka Jana Ficová z Prievidze. Z autorov, ktorí postúpili do celoštátneho kola z krajského kola Trenčianskeho kraja, získali ocenenie aj ďalší: Vladislav Malast, Eva Čankyová a Ján Nedorost z Trenčína.

Spoluorganizátorom podujatia bola Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne, v priestoroch ktorej sa konali aj sprievodné podujatia – tvorivé dielne pod vedením profesionálnych lektorov – akademického maliara Juraja Oravca (grafika), Martiny Matlovičovej (kresba a ilustrácia) a Mgr. art. Juraja Tomanu (maľba).

Novinkou 52. ročníka Výtvorného spektra bola i výstava 37 diel 25 ocenených, ktorá bola inštalovaná vo výstavných priestoroch Záhorského osvetového strediska v Senici.

Ďakujeme vedeniu i pracovníkom Trenčianskeho múzea za spoluprácu pri organizácii výstav. Veríme, že aj v budúcnosti nadviážeme na úspešný spoločný začiatok výstavnej činnosti v priestoroch kasárne a pripravíme pre Trenčanov i návštevníkov mesta a jeho dominanty – Trenčianskeho hradu – ďalšie hodnotné výstavy a podujatia.

Mgr. J. Masárová

Výstava Výtvorné spektrum 2015 v ZOS v Senici

NOVÝ ZVON OZNAMUJE PRIATEĽSTVO A KRÁSU KRAJINY A UMENIA

V obci Starý Hrozenkov je na budove obecného úradu od decembra 2015 umiestnený nový zvon. Je symbolom tradície dlhoročných spoločných stretnutí a výstav výtvarníkov a fotografov z obidvoch strán česko-slovenskej hranice. Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne a Klub kultúry Uherské Hradiště s podporou starostu obce Starý Hrozenkov od roku 1997 pravidelne organizujú v krásnom a príjemnom prostredí tejto malebnej obce na moravsko-slovenskom pomedzí tvorivé stretnutia výtvarníkov a fotografov.

Súčasťou stretnutí je zoznámenie sa s najnovšou tvorbou účastníkov a hlavne prezentácia tvorby pozvaných lektorov – umelcov – výtvarníkov i fotografov.

Na **37. stretnutí a tvorivej dielni výtvarníkov a fotografov regiónov Trenčín a Uherské Hradiště 2015** svoju tvorbu predstavili akademický sochár Daniel Trubač z Poľešovic, výtvarník a fotograf Vladimír Morávek z Bratislavy, fotograf a pedagóg Pavel Dias zo Zlína a mladý fotograf

a jaskyniar Lukáš Kubičina z Trenčína. Daniel Trubač a Vladimír Morávek spolupracovali na tvorbe nového zvona. Ďakujeme umelcom z obidvoch strán už len virtuálnej hranice, ktorá nás nerozdeľuje, ale spája.

Tradičné jesenné stretnutie v Starom Hrozenkove je akýmsi vyvrcholením celoročnej spolupráce TNOS a Klubu kultúry v oblasti prezentácie výtvarnej a fotografickej tvorby.

Zľava: Daniel Trubač, Milan Vaculík, starosta obce Hrozenkov a Vladimír Morávek

Daniel Trubač pri prezentácii svojej tvorby

Účastníci 37. stretnutia a tvorivej dielne

Spoločne realizovanými podujatiami boli v roku 2015: autorská **výstava fotografií Pavla Obsta ZHASNI TMU • Zasad' dom, postav strom** vo výstavných priestoroch Galerie V. Hrocha vo foyer Klubu kultury Uherské Hradiště a výstava **fotografickej tvorby Radoslava Motala s názvom WILDLIFE** vo výstavných priestoroch Katovho domu v Trenčíne.

Pre rok 2016 pripravujeme autorské výstavy fotografů **Pavla Diasa** v Katovom dome v Trenčíne a **Jiřího Skřipského** vo výstavných priestoroch Reduty v Uherskom Hradišti.

Dňa 3. marca 2016 sme otvorili tretiu desiatku spoločných **družobných výstav výtvarníkov a fotografů regiónov Trenčín a Uherské Hradiště STRETNUTIE – SETKÁNÍ** vo výstavných priestoroch Trenčianskeho samosprávneho kraja. Na výstave sú do konca mesiaca marec 2016 vystavené diela takmer 50 autorov.

Fotograf Jan Tluka na otvorení vý-

stavy povedal: „*Setkání – to je něco jako malý svátek, je to šance, aby naše cesty nebyly jen míjením a projížděním. Protože setkání, k tomu je třeba zastavit se. Čas, ten nedokážeme zastavit, ale můžeme v tom bláhovém běhu za něčím na chvíli zastavit sebe. Zastavit se – třeba právě díky setkání s někým. Možná, že právě v takových chvílích opravdu žijeme...*“

S cieľom rozvíjať dlhoročnú tradíciu spolupráce v oblasti fotografie medzi regiónmi moravsko-slovenského pomedzia a vytvoriť priestor pre fotografické dokumentovanie, ale aj umelecké stvárnenie prírody, krajiny, človeka, histórie i súčasnosti krajov na spoločnej česko-slovenskej hranici vyhlásili v roku 2015 Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne a Klub kultury Uherské Hradiště II. ročník medzinárodnej fotografickej súťaže **FOPO 2015 • Fotografie pomedzia – Fotografie pomezí**. Súťaž mala dve tematické kategórie: Príroda a krajina; História, tradície, kultúra. Odborná porota odporučila vystaviť 110 fotografií od 30 autorov. Hlavnú cenu súťaže získal Jiří Skřipský z Trenčína za cyklus fotografií Celkom obyčajné domy. Ďalšími ocenenými fotografmi boli: Marie Korbelová, Antonín Kostka, Martin Štecher, Eleonóra Žůrková a František Novotný. Člen poroty fotograf Jan Tluka na vernisáži skonštatoval: „*II. ročník obnovené súťažnej prehliadky fotografií moravsko-slovenského pomedzia priniesol po troch rokoch opäť zaujímavé pohľady na krajinu, architektúru a život v týchto regiónoch. Okrem tvorivej konfrontácie autorov z oboch strán hranice je, myslím, práve v tom hlavný prínos tejto súťaže. Je to výzva rozhliadnuť sa pozorne po miestach, kde sme doma, objavovať, čo vo všednom zhone koľkokrát minieme bez povšimnutia.*“

V roku 2015 uplynulo štyridsaťpäť rokov odvtedy, čo po prvýkrát spoločne vystavovali fotografi z moravsko-slovenského pomedzia na 1. ročníku FOPO v Luhačovicích. Je obdivuhodné, že sa stále darí udržiavať spoločné stretávanie sa a vzájomnú podporu fotografů a výtvarníkov, ale aj obdivovateľov ich tvorby. Všetkých spája láska k umeniu a to, že ich tvorba stále baví, obohacuje a príjemne prekvapuje.

Mgr. J. Masárová

DEŇ TETY ĽUDMILY

„Podme k deťom. Pridajme im z našej radosti, z nášho šťastia a slobody aspoň iskierku, ktorou zapálime detské dušičky k najčistejšej radosti. Ved' čo je v bylinke úsilie, to je v detskej duši radosť. Ňou rastie, zveľaďuje sa a zošľacht'uje. A zošľacht'ovať detskú dušičku je najkrajší skutok, aký môžeme vykonať,“ toľko slová tety Ľudmily.

O tom, že Bzinčania nezabúdajú na svoju rodáčku Ľudmilu Podjavorinskú-Riznerovú, svedčí i podujatie, ktoré obec pripravila v spolupráci s Trenčianskym osvetovým strediskom v Trenčíne pri príležitosti 65. výročia jej úmrtia (2. 3. 1951). V odborných výstupoch PhDr. Evy

Berkovej a Ivana Mrázika, ktoré boli poprepájané vhodnou recitáciou a hudbou, sa deti a verejnosť dozvedeli, ako žila a tvorila teta Ľudmila.

Na záver inšpiratívneho stretnutia, ktoré sa uskutočnilo 26. 2. 2016 účastníci položili kvety k pamätníku v obci a na hrob Ľ. Podjavorinskej.

SVETLOSLAV VEIGL A SLOVENSKÁ KATOLÍCKA MODERNA

V kongresovej sále Trenčianskeho samosprávneho kraja v Trenčíne sa 8. decembra 2015 uskutočnilo pre študentov, pedagógov a širokú verejnosť zaujímavé seminárne stretnutie pri príležitosti storočnice básnika Svetoslava Veigla, rodáka z neďalekých Horňan. Odborné výstupy Petra Cabadaja, vedeckého tajomníka Matice slovenskej a Mariána Grupača, riaditeľa Slovenského literárneho ústavu Matice slovenskej vhodne doplnil dokumentárny film k uvedenej téme. V podaní hudobnej skupiny CABO zazneli zhudobnené básne Svetoslava Veigla, Jána Frátika, Andreja Žarnova a Gorazda Zvonického.

So Svetoslavom Veiglom odišiel 17. februára 2010 (zomrel v Kráľovej pri Senci) spoluzakladateľ a „posledný mohykán“ Slovenskej katolíckej moderny. Napriek skutoč-

nosti, že takmer štyri decénia nemohol slobodne publikovať, zanechal po sebe úctyhodné básnické dielo so silným nadčasovým presahom a obsahom.

UMENIE PREDNESU

„Básnici nosia kožu na trh. Sú v nej zviazané ich knihy,“ povedal Daniel Hevier.

No s kožou na trh určite chodia i recitátori. O tom, aká je dlhá cesta k úspechu a čo na nej treba zdolať, sa hovorilo na vzdelávacom seminári, ktoré pripravilo Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne v spolupráci s Okresným úradom – odborom školstva v Trenčíne pre pedagógov základných škôl okresov Myjava, Trenčín a Nové Mesto nad Váhom v novembri 2015.

Recitátorka a dlhoročná porotkyňa Hviezdoslavovho Kubína Zuzana Starostová vo svojom výstupe zúročila praktické skúsenosti s teoretickými. Oživením boli vystúpenia Alexandry Šelingovej zo Súkromnej základnej školy Futurum, ktorá úspešne reprezentovala v tomto roku Trenčiansky kraj na celoslovenskej prehliadke – 61. ročníku Hviezdoslavovho Kubína – celoštátnej prehliadke v umeleckom prednese poézie a prózy, v tvorbe detských recitačných kolektívov a divadiel poézie.

Pedagógovia sa venovali dramatur-

gickej príprave prednesu, výrazovým prostriedkom, dychovej, hlasovej a rečovej technike recitátora. Nechýbala ani citlivá oblasť – kritériá hodnotenia detského prednesu. Zaujímavé bolo sledovať videoukážky z Dolného Kubína, a tak je vidieť, kam za roky postúpil a kráča prednes dnes. Na základe veľmi priaznivej odozvy sme podujatie zrealizovali 20. januára 2016 aj pre pedagógov v Bánovciach nad Bebravou v spolupráci s Centrom voľného času v Bánovciach nad Bebravou.

Mgr. V. Slivová

REMESELNÉ DIELNE POSKYTNÚ SENIOROM TVORIVÉ IMPULZY

„Ničoho sa staroba nesmie vystríhať väčší ako nečinnosti.“

Tieto slová rímskeho filozofa Marcusa Tulliusa Cicera sa stali motívom pre náš projekt s názvom **Tvorivé impulzy pre seniorov**, ktorý plánujeme uskutočniť v tomto roku od mája do decembra s cieľom podporiť zdravé a aktívne starnutie seniorov. Je výsledkom spoločného hľadania ďalších zaujímavých možností voľnočasových aktivít, o ktoré majú seniori záujem.

Plánujeme zrealizovanie cyklu remeselných tvorivých dielní – tematicky ladených stretnutí pod vedením skúse-

ných lektorov. Do aktivít budú zapojení seniori z denných centier, klubov dôchodcov a klubov JDS v meste Trenčín a z blízkeho okolia. Po odbornej stránke budeme spolupracovať s lektormi, majstrami remesiel z radov košíkárov, keramikárov a hrnčiarov, medovníkárov, čipkárov, drotárov, drevorezbárov a ďalších remeselníkov.

Aj touto formou chceme podporiť aktivity pre seniorov, ktoré im umožnia zmysluplne tráviť voľný čas a získať nielen nové poznatky a zručnosti z oblasti rôznych remeselných techník, ale aj udržiavať vzájomné vzťahy a poskytnúť priestor na ich sebarealizáciu.

VEĽKÚ NOC SME PRIVÍTALI TVORIVÝMI DIELŇAMI

Hoci tohoročná zima nebola tuhá, aj tak snáď každý z nás s radosťou očakáva príchod jari. Jari, ktorá symbolizuje nový život, prebúdzanie sa prírody a tiež sviatočné veľkonočné dni. Toto obdobie sa spája s bohatými tradíciami. K neodmysliteľným prípravám patrí zdobenie veľkonočných vajčiek, medovníčkov a tiež výzdoba našich príbytkov rôznymi jarnými dekoráciami.

V Trenčianskom osvetovom stredisku sme sa rozhodli, že prichádzajúcu jar privítame veľkonočnými tvorivými dielňami. Priučíme sa nielen pôvodným, ale aj moderným technikám zdobenia kraslíc. Vycifrujeme si voňavé medovníčky a pripravíme vlastnoručne vyrobenú výzdobu, z ktorej sa budeme určite tešiť viac ako z tej, ktorá sa dá kúpiť v obchodoch. Keď Veľká noc zaklope na dvere, my budeme pripravení.

VEĽKONOČNÉ VARIÁCIE

tvorivá dielňa zdobenia kraslíc tradičnými technikami a výroby jarných dekorácií, 9. marca 2016 v spolupráci s obcou Trenčianska Teplá

JARNÉ INŠPIRÁCIE

tvorivá dielňa zdobenia veľkonočných medovníčkov, 10. marca 2016 v spolupráci s Kultúrnym centrom Sihot' Trenčín

Tešíme sa, že ste prijali naše pozvanie. Domov sme odchádzali s plnými rukami krásnych ozdôb, ale aj s dobrým pocitom z príjemne stráveného času.

Mgr. A. Vraždová

PO STOPÁCH VIEROZVESTCOV CYRILA A METODA

Výstava Misia v kontextoch a súvislostiach pokračuje vo svojom putovaní

O možnosti bezplatného zapožičania tejto jedinečnej mobilnej putovnej výstavy, ktorá prezentuje známe i neznáme sakrálné pamiatky 9. – 12. storočia v Trenčianskom, Trnavskom, Zlínskom a Juhomoravskom kraji sme vás informovali už v minulom čísle časopisu a táto ponuka trvá aj pre ďalšie obdobie. Ide o veľkoformátové reprodukcie kresieb maliara Jozefa Vydrnáka, ktorý nasleduje len dokumentárnu hodnovernosť pamiatok, ale komponuje do kresieb i symbolické prvky duchovného odkazu cyrilo-metodskej misie. Autormi púťavých sprievodných textov sú za slovenskú stranu Igor Zmeták a za stranu moravskú Jiří Jilík, ktorý na margo výstavy povedal: „Je to velmi inspirativní výstava, protože nám otevírá cestu k sousedům na Slovensko. O mnoha jejích památkách jsem se dozvěděl až při cestách v souvislosti s přípravou projektu. A podobně to cítí i Slováci, i jim přinesla dosud neznámé pohledy a informace o našem Veligradu i dalších velkomoravských lokalitách.“

Zámer poznávať a propagovať tieto zaujímavé lokality a objekty s cieľom podnecovať záujem o ich objavovanie sa nám darí naplňať. Od júla do decembra 2015 výstavu na rôznych miestach navštívilo viac ako šesťtisíc ľudí.

Putovanie výstavy sme odštartovali v nemeckom **Mníchove**, kde sme ju realizovali v mesiaci júli v spolupráci so Slowakische katholische gemeinde München.

Atraktívne a turistami hojne navštevované priestory Jezuitského kostola v **Skalici** hostili našu výstavu v auguste.

Odtiaľ putovala na moravskú stranu, do novovybudovaného Návštevníckeho centra Slovanského hradišťa v **Mikulčiciach**, kde si ju od 19. septembra až do konca októbra pozrelo takmer tritisíc návštevníkov. Pred ukončením letnej turistickej sezóny sme prijali pozvanie od PhDr. Františka Syneka – vedúceho tejto národnej kultúrnej pamiatky, v spolupráci s ktorým sme 24. októbra v rámci tematicky zameraného celodenného podujatia s cyrilo-metodským programom pripravili k propagácii výstavy besedu Po stopách strhujúceho príbehu Cyrila a Metoda za účasti autorov Jozefa Vydrnáka a Jiřího Jílíka.

Cestou späť na Slovensko sme sa s výstavou ešte „zastavili“ v **Starom Meste na Morave**, kde ju s podtitulom Na stezkách vierozvästů obdivovali návštevníci Event centra v pôsobivo zrekonštruovanom Jezuitskom sklepe až do konca novembra.

Poslednou zastávkou na prelome rokov 2015/2016 bol **Trenčín**, konkrétne výstavné priestory kasárne v areáli Trenčianskeho hradu, kde bola výstava sprístupnená do 15. februára.

Záujem o výstavu neúfika, vďaka čomu pokračuje vo svojom putovaní. Od 16. februára do 30. marca si ju môžu pozrieť záujemcovia v našom partnerskom Považskom osvetovom stredisku v **Považskej Bystrici**.

V máji sa na ňu tešia v Kunoviciach, potom v neďalekej **Trenčianskej Teplici**, v ďalších mesiacoch v **Hornom Srní, Sádke, Veľkom Klíži a Trnave**.

Sme radi, že aj touto formou sa nám darí prezentovať Trenčiansky samosprávny kraj, ktorý je naším zriaďovateľom, čím prispievame k cielenej propagácii kultúrno-historických objektov ako atraktivít cestovného ruchu na jeho území. Vďaka projektu sme už nadviazali a ďalej nadväzujeme spoluprácu s kultúrnymi organizáciami a zariadeniami cestovného ruchu, ktorú aj v ďalšom období využijeme pri propagácii nášho kraja, rozvoji cezhraničnej spolupráce i turizmu a jeho kultúrno-poznávacích foriem.

Máte záujem aj u vás?

Kontaktujte nás telefonicky (032/6555 328, 0901 918 804) alebo mailom (anna.vrazdova@tnos.sk).

Mgr. A. Vraždová

ROBÍME RADOSŤ INÝM

Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne pri svojej práci myslí aj na tých, ktorí sú odkázaní na starostlivosť druhých. V priebehu roka zabezpečuje prednáškovú činnosť pre seniorov a nezabúda ani na klientov domovov sociálnych služieb.

Každý z nás je iný, a predsa sme rovnakí

Ľudia sa navzájom odlišujú najmä výzorom, ale tiež aj povahovými črtami. Je však niečo, čo máme všetci spoločné. Každý z nás túži mať okolo seba rodinu, priateľov a byť jednoducho šťastný. V tomto duchu Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne pripravilo v lete 2015 podujatie pre klientov Domova sociálnych služieb v Adamovských Kochanovciach a pre deti zo ZŠ J. Smreka v Melčiciach-Lieskovom. Aj oni sami sa podieľali na kultúrnom programe plnom hudby a tanca, a to nielen svojimi tanečnými vystúpeniami, ale aj výrobou transparentu Každý z nás je iný, a predsa sme rovnakí. K výbornej atmosfére prispeli aj dievčatá z tanečného tria ISABELLE (Trenčín) a Adka Vančová so svojimi štvornohými kamarátmi. Úsmevy na tvárach zúčastnených hovorili za všetko.

Krok za krokom do sveta farieb

Dopoludnie plné farieb pripravilo Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne pre klientov Centra sociálnych služieb Trenčín-Juh a Domova sociálnych služieb v Adamovských Kochanovciach koncom júla 2015. Súčasťou tohto vzácneho stretnutia bola prezentácia tvorby členov Združenia výtvarníkov pri Trenčianskom osvetovom stredisku v Trenčíne

za účasti jednej z členiek združenia, výtvarníčky Katky Vozárikovej, ktorá zúčastneným porozprávala o svojom vzťahu k maľovaniu. O návody na výtvarnú techniku maľby sa s prítomnými podelila lektorka Janka Masárová (TNOS). V druhej časti stretnutia si pod vedením oboch výtvarníčok mohol maľovanie vyskúšať každý. Výsledkom boli pestrofarebné a pútavé výtvarné diela.

PREVENTÍVNE PROJEKTY PRE DETI A MLÁDEŽ

V dnešnej dobe sa rôzne negatívne spoločenské javy, od drobných problémov v správaní až po závažné sociálno-patologické javy, vyskytujú v oveľa väčšej miere ako v minulosti. Stretávame sa s nimi každý deň v rodinách, školách, médiách... Jednou z hlavných úloh Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne je prevencia drogových závislostí, násilia, šikanovania, kriminality a iných sociálno-patologických javov na školách i v spoločnosti.

Rozhodni sa správne!

V septembri 2015 zrealizovalo TNOS preventívny projekt s názvom Rozhodni sa správne!, ktorý finančne podporila Rada vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality.

Jeho cieľom bolo poskytnúť mladým ľuďom prostredníctvom interaktívnych besied s nimi akceptovanou populárnou osobnosťou nové informácie z oblasti prevencie kriminality, drog, šikanovania a inej trestnej činnosti, vysvetliť im následky páchania trestných činov a viesť ich tak k zodpovednému spôsobu života. Pozvanie medzi školákov s cieľom šírenia osvedčenej príjaly známa slovenská osobnosť Adela Banášová, ktorá profesionálne a vtipne viedla obe besedy, na ktorých sa zúčastnilo spolu približne 450 žiakov a študentov z piatich základných a troch stredných škôl. Spolu s ňou o témach diskutovali aj odborníčky – psychologičky Ingrid Hupková a Barbora Kuchárová. Zaujímavými postrehami z praxe oživila besedy zástupcovia Mestskej polície Trenčín Milan Sláviček a Jela Vlnová. Súčasťou podujatia bola tematická výstava výtvarných prác, ktorá ponúkla zaujímavé pohľady tínedžerov na páchanie kriminality. Jej autormi boli deti z Detského domova Lastovička v Trenčíne.

„Myslím si, že podobné akcie majú veľký význam... zo pár študentov sa zaujímal o témy závislostí, iní sa o ne začnú zaujímať, keď ich závislo pozerajúc do smartfónov zrazí cyklista. V dnešnej dobe podobné akcie supľujú v rýchlej dobe unikajúce prvky rodičovskej výchovy. Len tak ďalej,“ povedala Adela Banášová.

The Dark Trip – Cesta do tmy

The Dark Trip je názov autobiografickej hry Martina Žáka, mladého Bratislavčana, ktorý sa vo svojom živote riadi heslom: „Divadlo nie je pre hercov, ale pre divákov. Lepšie raz vidieť, ako tisíckrát počuť.“

Cieľom inscenácie je, na základe skutočného príbehu, ukázať mladému divákovi, ako dokážu drogy ovplyvniť myslenie a život človeka. Predstave-

nie zaujme svojou jedinečnosťou, ktorá spočíva v tom, že autor je zároveň hlavným predstaviteľom príbehu, ktorý si sám prežil. Za zmienku určite stojí aj moderné spracovanie, ktoré prináša dej plný zvrátov a dokonale reflektuje súčasné problémy mladých ľudí spojené s užívaním drog. Od túžby po zábave a láske, dočasnom pociťšastia až po dramatický pád v podo-

be straty samého seba. Na konci však prichádza uvedenie si skutočných hodnôt života.

Tento projekt v roku 2015 realizovalo občianske združenie Metamorfozis v deviatich mestách na Slovensku vďaka grantovej finančnej podpore Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a v novembri zavítal aj do Trenčína. Predstavenie sa uskutočnilo v priestoroch kina HVIEZDA v spolupráci s Trenčianskym osvetovým strediskom v Trenčíne a odborom školstva a kultúry Trenčianskeho samosprávneho kraja. Záštitu nad podujatím prevzal predseda TSK Ing. Jaroslav Baška. Pozrieť si ho prišlo približne 360 mladých ľudí zo základných a stredných škôl okresu Trenčín, mládež z Detského mestečka v Trenčíne, pedagógovia, psychológovia, zástupcovia TSK a mesta Trenčín z oblasti kultúry, školstva a sociálnych vecí a ďalší hostia.

The Dark Trip zaznamenal mnoho pozitívnych ohlasov, a preto veríme, že sa nám ešte podarí toto podujatie zopakovať a ponúknuť ho širšiemu okruhu divákov.

KRESLÍME, MAĽUJEME, TVORÍME...

Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne podnecuje deti a mládež k umeleckej tvorivosti prostredníctvom výtvarných súťaží v snahe podporovať v nich talent, rozvíjať fantáziu, estetické cítenie a v neposlednom rade vytvárať priestor na prezentáciu ich vlastnej tvorby.

Na jeseň bol vyhlásený 27. ročník regionálnej výtvarnej súťaže **Príroda, životné prostredie a deti**, do ktorého sa zapojilo 579 detí a žiakov z 21 MŠ, 17 ZŠ a 7 ZUŠ okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a Bánovce nad Bebravou. V každej z piatich súťažných kategórií bolo ocenených 5 prác. Výstava víťazných a vybraných prác žiakov sa konala od 16. novembra do 16. decembra 2015 v priestoroch Základnej umeleckej školy K. Pádivého v Trenčíne.

V piatok 26. februára 2016 sa v priestoroch Okresného úradu v Trenčíne uskutočnilo otvorenie 31. ročníka výstavy prác detí a žiakov zapojených do regionálneho kola celoslovenskej výtvarnej súťaže **Vesmír očami detí**, ktorú každoročne vyhlasuje Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove. Regionálne kolo pre okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom a Bánovce nad Bebravou organizačne zabezpečuje Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne.

V tomto roku sa z nášho regiónu prihlásilo 574 detí a žiakov z 21 MŠ, 20 ZŠ a 8 ZUŠ. Ocenených bolo 45 prác, z ktorých 23 postúpilo do celoslovenského kola, ktoré sa uskutoční začiatkom apríla 2016 v Slovenskej ústrednej hvezdáreň v Hurbanove. Program svojimi vystúpeniami spestrili talentovaní žiaci zo ZŠ na Bezručovej ulici v Trenčíne.

Výstava bola sprístupnená do 23. marca 2016.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa do súťaže zapojili a šťastlivcom budeme držať palce vo finále.

Najbližšia výtvarná súťaž bude vyhlásená v priebehu apríla pod názvom COLORS.

Mgr. A. Štefinová

SPOZNÁVAME SVET JASKÝŇ

V záujme environmentálneho vzdelávania Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne zorganizovalo koncom roka 2015 sériu prednášok o jaskyniarstve pre študentov i verejnosť so zámerom, aby ľudia nezabúdali na tieto prírodné, kultúrne i historicky významné skvosty. Lektorom je Lukáš Kubičina, ktorý je členom oblastnej skupiny Čachtice a jaskyniarstvu venuje značnú časť svojho života. Od októbra 2015 sa Lukáš stal súčasťou pracovného tímu TNOS.

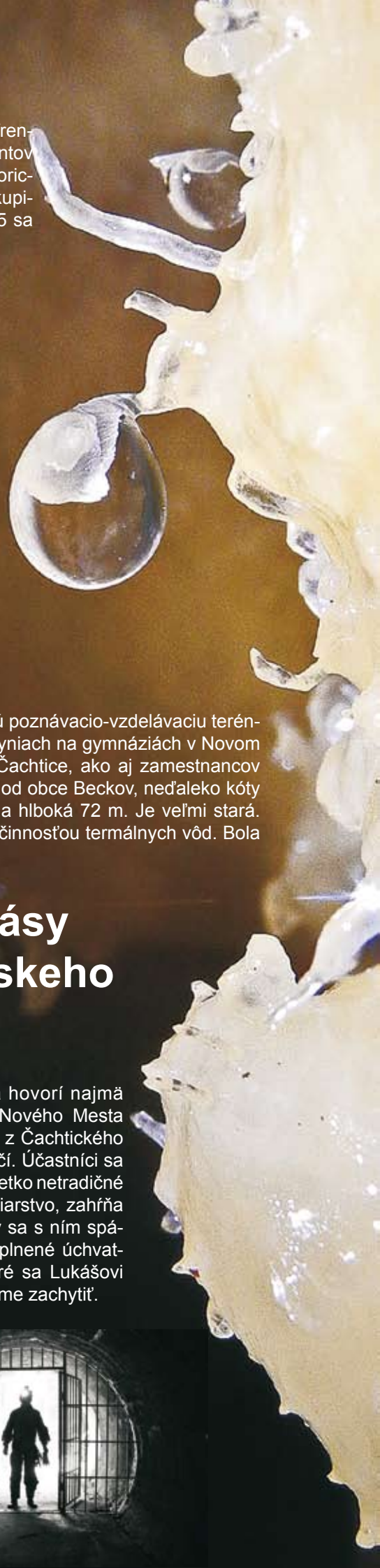
Krok do neznáma

V sobotu 20. februára 2016 usporiadalo TNOS v spolupráci s OS Čachtice prvú poznávacio-vzdelávaciu terénnu akciu v Beckovskej jaskyni. Akcia bola usporiadaná po sérii prednášok o jaskyniach na gymnáziách v Novom Meste nad Váhom. Študenti boli pod dohľadom skúsených jaskyniarov z OS Čachtice, ako aj zamestnancov TNOS v Trenčíne. Beckovská jaskyňa sa nachádza asi 2,5 km severovýchodne od obce Beckov, neďaleko kóty Bukovinka, v pohorí Považský Inovec. Jaskyňa je v dnešnej dobe dlhá 293 m a hlboká 72 m. Je veľmi stará. Charakter priestorov umožňuje predpokladať, že jej priestory vznikli korozívnou činnosťou termálnych vôd. Bola objavená v roku 1983. Je verejnosti neprístupná.

Skryté krásy Trenčianskeho kraja

Na prednáškach sa hovorí najmä o jaskyniach v okolí Nového Mesta nad Váhom, prevažne z Čachtického krasu, ale aj v zahraničí. Účastníci sa dozvedajú o tom, čo všetko netradičné hobby, akým je jaskyniarstvo, zahŕňa a aké zážitky a objavy sa s ním spájajú. Prednášky sú doplnené úchvatnými fotografiami, ktoré sa Lukášovi podarilo v útrobách zeme zachytiť.

Viaceré naše podujatia v závere roka boli spojené s čarom vianočných sviatkov

Advent je čas na zamyslenie, zastavenie sa, očakávanie a obdobie duchovnej prípravy na Vianoce. V tomto duchu sa nieslo aj podujatie, pri ktorom si dozaista prišli na svoje priaznivci zborového spevu. Počas druhej adventnej nedele sa na **Festivale speváckych zborov** vo Farskom kostole sv. Jána Nepomuckého v Hornej Súči predstavilo päť speváckych zborov z trenčianskeho regiónu: Spevokol sv. Cecílie a Cantabile z Nového Mesta nad Váhom, z Horného Srnia prijal pozvanie spevácky zbor Srňan, nechýbal domáci zbor Hornosúčan a priamo z Trenčína prišiel zaspievať Trenčiansky spevácky zbor. Odznali piesne duchovného charakteru spievané počas obdobia cez rok. Záver patril známej skladbe Daj Boh šťastia tomu domu, pod dirigentskou paličkou Veroniky Pavlovičovej, vedúcej a dirigentky speváckeho zboru Cantabile z Nového Mesta nad Váhom. Na spoločnom stretnutí v kultúrnom dome PaedDr. Jozef Vakoš vyhodnotil celý priebeh festivalu. Všetkým, ktorí sa podieľali na tomto prekrásnom podujatí, patrí veľké poďakovanie a konštatovanie, že zúčastnené spevácke zbory majú nielen vysokú umeleckú úroveň, ale hlavne chuť spievať...

J. Kohútová

K adventnému času už neodmysliteľne patria adventné vence. TNOS v spolupráci s KC Sihoť zorganizovalo koncom novembra **tvorivú dielňu Adventné inšpirácie**, na ktorú si viacero záujemcov prišlo vyrobiť adventný veniec

podľa vlastných predstáv. Skúsená lektorka Ľudmila Katoňová ukázala rôzne spôsoby výzdoby a prezradila mnoho dobrých tipov a trikov, aby výsledný efekt bol čo najlepší.

Mgr. A. Vraždová

V kultúrnom dome vo Veľkých Hostiach sa stretli seniori. Obec v spolupráci s Trenčianskym osvetovým strediskom v Trenčíne pre nich pripravila milé posedenie **Vianoce už tiško klopú...**

Hudbou, spevom a poetickým slovom sa im na druhú sviatočnú adventnú nedeľu prihovárala Viera Slivová, Danka Hrušovská, Peter Laurinec a Ivan Kern.

Každoročne sa schádzajú „zpozáci“ vždy v inej obci za rovnakých účelom – stretnúť sa, vymeniť si skúsenosti, ba sa i pochváliť, vzájomne si poďakovať.

Trenčianske osvetové stredisko v zriaďovateľskej pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja v spolupráci s obcou Melčice-Lieskové pripravilo 10. decembra 2015 už tradičné vianočné stretnutie s názvom **Poklona a dary** pre zástupcov miest a obcí, ktorí vedú šepnúť svojim spoluobčanom milé slovo, pridať úsmev i pohľad plný pochopenia v radostných i tých menej radostných chvíľach.

V bohatom programe piesní, tancov a veršikov sa predstavili deti a žiaci ZŠ Jána Smreka s MŠ a ženská spevácka skupina Kolovrátk. Súčasťou stretnutia bola i prehliadka Pamätnej izby básnika Jána Smreka.

Účastníci sa rozišli so želaním, že naďalej budú deň po dni, mesiac po mesiaci a rok po roku obdarúvať svojich občanov citom, nehou a spoločnou prítomnosťou, aby si navzájom poskytlí obyčajné ľudské šťastie utkané z maličkostí.

Mgr. V. Slivová

*„Hviezdy deň prebodli ostrými hrotmi,
ticho sa pokorne schovalo do tmy,
nastal čas večere pre srdce hladné.
Fenomén-muzikant za nástroj sadne,
drevené paličky, z ocele struny –
duša mu v súzvuku s cimbalom zuní.
V tónovom rozsahu kolíkmi kmitá
citlivá muzika, tajomne skrytá
do skrinky z hudobne zdatného dreva,
bujarým koncertom vzdych rozochvieva,
v úzadí postojí kdekaj nástroj –
komu česť, tomu česť, cimbal je maestro!“*

(K. Hudecová: Cimbal)

Cimbal je naozaj maestro... 9. decembra 2015 to na koncerte v Galérii M. A. Bazovského potvrdili vystúpenia cimbalistov – poslucháčov konzervatória J. L. Bellu a Akadémie umení v Banskej Bystrici, ako aj detskí zanietenci hry na cimbal zo ZUŠ K. Pádiveho v Trenčíne.

Vianočný cimbalový koncert predstavil cimbal ako majstrovský nástroj, ktorý môže zaznievať aj samostatne. Trenčianska folklórna obec ho podvedome spája s ľudovou tradíciou, dnes je však rovnako cenený aj v klasickej a populárnej hudbe. V cimbalovom prevedení na koncerte odznala zmes hudobných žánrov, ktoré vyústili v závere koncertu do sviatočnej predvianočnej atmosféry. Svetlo sviec a tradičné koledy Búvaj, dieťa krásne a Tichá noc, svätá noc umocnili atmosféru jedinečného koncertu, ktorý poukázal na výnimočnosť tohto majstrovského nástroja a spojil mladé cimbalové talenty s profesionálmi, ktorí tento tradičný nástroj prezentujú na koncertných pódiumoch. Záštitu nad koncertom a umeleckou dramaturgiou prijal predseda Slovenskej cimbalovej asociácie Mgr. art. Martin Budinský, ktorý vystúpil aj ako interpret a ponúkol divákovi nevšedný zážitok svojho umeleckého majstrovstva...

Vďaka podpore Klubu darcov Trenčianskej nadácie a organizátorovi Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne, ktoré prišlo s nápadom zrealizovať podujatie, aké v meste pod hradom Matúša Čáka ešte nebolo, sa koncert stal výnimočným hudobným zážitkom v čase adventu.

Mgr. art. Z. Laurinčíková, ArtD.

ČRIEPKY ZO ZVYKOV NAŠICH PREDKOV

Zvyky pred Veľkou nocou a na Veľkú noc

Človek sa učil spoznávať, prípadne v pradávnych dobách ovládať mnohé prírodné javy a živly. Mnohé z nich si však nevedel logicky vysvetliť, a tak sa v ňom zrodila úcta k prírode a opakovaným prírodným úkazom. Z toho pramenila sústava zvykov, majúcich svoj pôvod v pohanstve. V niektorých oblastiach ešte v minulom storočí pretrvávali rôzne zvyky, ktoré sa viazali na jednotlivé cykly roka.

Začínali sa zimným slnovratom, čo bol náznak zrodu nového života, víťazstva dňa nad nocou. Čiže deň sa predlžuje a slnko začína vystupovať vyššie nad obzor, prebúdza sa život na zemi.

Slávnosť Moreny, predstaviteľky smrti, ktorá znázorňuje lúčenie so zimou a príchod jari – nového života, býva dva týždne pred Veľkou nocou na Smrtnú nedeľu. Napríklad v obci pri Trenčíne v Trenčianskej Turnej zhotovili dievky ženskú figurínu, obliekli ju do starých šiat a spievajúc v sprievode prešli celou dedinou a na konci ju hodili do bariny a takto jej na záver ešte zaspievali: „Hodíme ju! Do bariny, do bariny, nech tam trpí za své viny, aby za nu netrpeli ešte iní, ešte iní.“ A to bol znak, že život víťazí nad smrťou.

Kvetná nedeľa bola zasvätená noseniu Letečka. Zelený konárik, ovenčený stužkami či vajíčkami, symbolizoval prichádzajúcu jar, nový život. Chodili s ním skupinky mladých dievčat (Tr. Stankovce, Záblatie atď.) a pri tom spievali: „Budte tu babenky veselé, už Vám to Letečko nesieme. Dajte nám grajciarek lebo dva, však vám to Pánbenko požehná...“

Tieto zvyky sa viazali na jarnú rovnodennosť, čo znamenalo, že deň aj noc boli rovnako dlhé a oslavovali vzkriesenie prírody, príchod jari.

- Vajíčko je symbolom rodiaceho sa života.
- Oblievačka – voda predstavovala očistenia od všetkého zlého, prípravu na nový život bez negatívnych vplyvov zimy, noci, smrti.
- Prúťik – šibák v očiach našich predkov predstavoval prostriedok na odháňanie zlých duchov.

Zelenými ratolesťami lipy si ľudia ozdobovali svoje príbytky na oslavu slnka – víťaza. Domov sa nosili zelené ratolesti a bahniatka, ktoré mali ochranné vlastnosti. Ratolesti mali za úlohu priťahovať dobré sily a chrániť pred zlými silami. Taktiež Turíce sú zeleným sviatkom. Tento sviatok je okrem cirkevného významu sviatkom zoslania Ducha Svätého na apoštolov v Jeruzaleme spojený s otvaraním studničiek a so sadením májov. Domov sa nosili zelené ratolesti a bahniatka, ktoré mali ochranné vlastnosti. Ratolesti mali za úlohu priťahovať dobré sily a chrániť pred zlými silami.

Zvyky viažuce sa k veľkonočnému týždňu mali prevažne očistný charakter, čistil sa príbytok, biľili sa steny, hlinené podlahy sa vymazávali žltkastou hlinou zmiešanou s kravským trusom.

Na Kvetnú nedeľu sa v kostole posväcovali bahniatka a potom sa pri búrke pálili na ohni, aby do domu neudrel blesk. Taktiež tvorili nejakú ochranu pred zlom, chorobami a iným nešťastím.

Veľký týždeň sa začína Kvetnou nedeľou, čiže Nedeľou utrpenia Pána, v ktorej sa spája predzvesť kráľovského triumfu Ježiša Krista so zvesťou o jeho umučení. Večernou omšou na pamiatku Pánovej večere sa začína Veľkonočné trojdnie, ktoré pokračuje cez Veľký piatok utrpenia a smrti Pána a cez Bielu sobotu, vrcholí Veľkonočnou vigíliou a uzatvára sa večerami Nedele Pánovho zmŕtvychvstania.

Medzi posledné tri dni pred Veľkou nocou patrí ako prvý Zelený štvrtok. V tento deň sa zaväzovali zvony, znamená to, že sa nezvonilo až do Zmŕtvychvstania. V niektorých obciach ráno, na obed i večer a taktiež pri pozývaní na svätú omšu veľký rapkáč, ktorý bol umiestnený na veži, nahradil hlas zvonov a museli ho obsluhovať najmenej dvaja ľudia.

Na Veľký piatok, zavčas ráno, ešte pred východom slnka sa ľudia chodili umývať do potoka, aby počas celého roka „boli zdraví ako repa“. Taktiež verili, že umytím sa v potoku uzdravia ranení a chorí. Tento čas bol pokladaný za najvhodnejší na štepenie, prípadné presádzanie stromčekov.

Biela sobota – v niektorých obciach sa symbolicky spaľoval Judáš, ako aj zvyšky kostolnej výzdoby, a potom sa popolom z nich dával na čelo križik. V predvečernom čase, v čase Zmŕtvychvstania, sa rozväzovali zvony. Ich hlučným a mohutným hlasom sa veriacim dávalo na vedomie, že Kristus vstal z mŕtvych. Tento moment využili dievky a utekali sa umyť vodou z potoka, aby boli pekné a zdravé. Hospodár zas triasol ovocné stromy, aby ich zobudil a pritom veril, že bohato zarodia.

Na Veľkonočnú nedeľu popoludní dievčence chystali pre mládencov rôznofarebné kraslice, ktoré ručne maľovali, lepili, farbili atď.

Veľkonočný pondelok – tu zvyk oblievania či šibania pretrval až podnes. Mládenci od skorého rána chodili po dedine s harmonikou spevom a zastavovali sa u dievok. Ak sa náhodou nezastavili v dome, kde mali dievku, znamenalo to zlú vizitku pre túto rodinu. Samotný akt oblievania symbolizuje očistenie od všetkého zlého. Niekedy dievku vykúpali s vodou pri studni, niekedy ju hodili priamo do potoka. Odmenou za kúpanie boli farebné či ozdobené aj uvarené vajíčka, koláče, stužka, pohostenie pohárikom. Potom v niektorom dome alebo v krčme spravili praženicu, za ostatné vajcia kúpili pálenku. Popíjali, vyspevovali, nezriedka prišli i dievky, spoločne tancovali, bavili sa...

V niektorých dedinách v minulosti na druhý deň v utorok dievky striehli za plotom na mládencov a na oplátku ich taktiež poliali vodou.

Spracovala: J. Kohútová (Čerpané prevažne z knihy Rudolfa Horňáka, 2. časť Trenčianska Turná – Monografia obce, vydaná pri príležitosti 730. výročia prvej písomnej zmienky o obci 1269 – 1999.)

POZNÁTE FOND NA PODPORU UMENIA?

Podstatnú časť Dotačného systému Ministerstva kultúry SR, z ktorého obce a mestá v minulých rokoch mohli čerpať dotácie na schválené projekty, nahradil Fond na podporu umenia.

Fond na podporu umenia je verejnoprávna inštitúcia zabezpečujúca podporu umeleckých aktivít, kultúry a kreatívneho priemyslu, ktorá vznikla na základe zákona č. 284/2014 Z. z.. Fond je nezávislý od ústredných orgánov štátnej správy, pričom jeho hlavným poslaním je podpora „živého“ umenia a kultúry. Fond poskytuje finančné prostriedky

najmä na tvorbu, šírenie a prezentáciu umeleckých diel; podporu medzinárodnej spolupráce; na vzdelávacie programy v oblasti umenia, kultúry a kreatívneho priemyslu; na štipendiá pre fyzické osoby, ktoré sa tvorivo či výskumne podieľajú na rozvoji umenia a kultúry.

Viac informácií o možnostiach získania dotácií na vaše aktivity získate na www.fpu.sk, kde sú priebežne zverejňované výzvy na predkladanie žiadostí (<http://fpu.sk/moznosti-podpory/vyzvy>).

Menia sa pravidlá zdaňovania pre umelcov!

Umelci si od januára 2016 môžu vybrať spôsob zdaňovania, buď vyplniť daňové priznanie, alebo ich zdaní organizácia, ktorá im platí. Avšak zákon stále dáva možnosť voľby postupovať naďalej podľa pôvodných pravidiel. Zákon prioritne stanovuje povinnosť „zabezpečiť“ pre štát daň z odmeny za umelecký výkon“ inštitúcii, ktorá umelcovi vypláca peniaze (televízia, divad-

lo, reklamná agentúra a pod., ktorá si vystúpenie umelca objednala). Tá pred vyplatením príjmu umelcovi zrazí z hrubej odmeny 19-percentnú daň a odvedie ju správcovi dane aj s oznámením o zrážke. Umelcovi príde na účet odmena znížená o 19 percent. V prípade, ak táto povinnosť nebude splnená, správca dane bude nezrazenú daň vymáhať u tejto inštitúcie,

nie u umelca.

Umelec sa môže rozhodnúť, či si želá nechať zrážať daň inštitúciou, firmou, ktorá si jeho vystúpenie objednala, alebo chce mať príjem vyplatený v hrubej hodnote a uviesť ho v daňovom priznaní. O výbere možnosti sa umelec a inštitúcia dohodnú písomnou formou. Pri každej uzavretej zmluve sa môže umelec rozhodnúť inak.

Ing. Mgr. Ž. Matúšová

KULTÚRNE DEDIČSTVO SLOVENSKA NA JEDNOM MIESTE

To je výsledok digitalizačných projektov rezortu kultúry, ktoré budú verejnosti sprístupnené na portáli www.slovakiana.sk. V databáze portálu je viac než milión zdigitalizovaných objektov – knihy, časopisy, staré písomnosti, fotografie, rukopisy, súkromné predmety a korešpondencie významných osobností, obrazy, sochy, zbierky galérií a múzeí, ľudové piesne, filmy, kroje, mapy, virtuálne prehliadky kultúrnych pamiatok, ale aj informácie o ľudových tradíciách, kultúre a histórii Slovenska.

PRIHLÁSTE SA DO SÚŤAŽE SLOVENSKÁ KRONIKA 2016

Do 31. augusta 2016 môžu záujemcovia prihlásiť kroniky a monografie miest a obcí Slovenska, samosprávy, organizácií tretieho sektora a súkromných osôb do súťaže Slovenská kronika 2016. Vyhlasovateľom a odborným garantom súťaže s dvojročnou periodicitou je Národné osvetové centrum, spoluorganizátormi sú Slovenský národný archív, Slovenské národné múzeum, Združenie miest a obcí Slovenska. Súťaž je tak ako v roku 2014 rozdelená na dve základné kategórie (kroniky a monografie), ktoré majú ďalšie podkategórie. Viac informácií sa dočítate v štatúte súťaže na: www.nocka.sk alebo www.tnos.sk

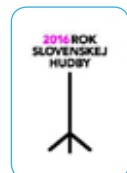
Zdroj: <http://www.nocka.sk/>

ROK SLOVENSKEJ HUDBY 2016

Na podnet Hudobného centra vyhlásilo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky rok 2016 za Rok slovenskej hudby. Jeho hlavným cieľom je zviditeľniť slovenskú hudobnú kultúru v rámci Slovenska, ako aj v zahraničí. Podobne ako v rokoch 1996 a 2006, aj teraz sa myšlienka Roka slovenskej hudby opiera o okružie výročia osobností, ktoré významne ovplyvňovali a usmerňovali vývin slovenskej hudobnej kultúry a stali sa jej piliermi.

Rok slovenskej hudby 2016 je impulzom pre organizátorov hudobných festivalov, koncertov a iných podujatí.

Viac informácií o Roku slovenskej hudby 2016 nájdete na webovom sídle Hudobného centra (www.hc.sk).

Odišla skutočná legenda trenčianskej výtvarnej scény

Lekár ľudských duší, to by mohla byť výstižná charakteristika maliara Júliusa Činčára. Fascinovalo ho divadlo sveta, pestré javisko nikdy nekončiacich príbehov, navzájom poprepätých osudov a vzťahov. Každý jeho obraz skrýva aspoň náznak príbehu a vždy tiež láskavý pohľad na svet, posolstvo pre život. Jeho nezameniteľný rukopis zanechal trvalú stopu všade, kde sa jeho obrazy objavili. Jeho fyzická prítomnosť nám bude chýbať, ale zostávajú jeho obrazy, večnou človečnosťou rozvoniavajúce pohľadania duše.

Pre Júliusa Činčára sa opona na javisku tohto sveta symbolicky zavrela v nedeľné ráno 14. júna 2015. Každé lúčenie je smutné a bolestné, verím však, že smútok rýchlo vyprchá – slnko na obrazoch Júliusa Činčára je oveľa silnejšie ako slzy.

Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne pripravila pod záštitou predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja Jaroslava Bašku a primátora mesta Trenčín Richarda Rybníčka unikátnu výstavu jeho obrazov.

Július Činčár: Autoportrét

Jan Tluka

Kultúra a osвета v tlači

Odporúčajúca bibliografia

ŠTÁTNA SPRÁVA A SAMOSPRÁVA

Ako sa pripraviť na audit v mestách a obciach / Lucia Kašiarová, Miriam Majorová, Terézia Urbanová. - 1. vyd. - Bratislava : Wolters Kluwer, 2015. - 150 s.
Príručka pre miestne správy a samosprávy.

Daňové právo na Slovensku / Vladimír Babčák. - Bratislava : Epos, 2015. - 750 s.

Ekonomické minimum starostu : pracovnoprávne vzťahy v podmienkach územnej samosprávy: rozpočtové hospodárenie obce: rozpočet obce a rozpočtové provizorium : záverečný účet obce : koncesné zmluvy uzatvárané obcou: ozdravný režim a nútená správa v obci: majetok obce a zásady hospodárenia s majetkom obce: riešené príklady z praxe / Ingrid Konečná Veverková. - 1. vyd. - Bratislava : Wolters Kluwer, 2015. - 339 s.

Hodnotenie regionálnej politiky Európskej únie : vybrané príklady z praxe Slovenskej republiky / Miroslav Šipikal, Valéria Sztásiová. - 1. vyd. - Bratislava : Ekonóm : Ekonomická univerzita v Bratislave, Národohospodárska fakulta, 2014. - 147 s.

Repetitórium občianskeho hmotného práva / Lenka Dufalová, Martin Križan, Veronika Skorková. - 1. vyd. - Bratislava : Iuris Libri, 2015.

Repetitórium pracovného práva / Marta Thurzová. - 1. vyd. - Bratislava : Iuris Libri, 2014. - 157 s.

Repetitórium práva duševného vlastníctva / Veronika Skorková. - 1. vyd. - Bratislava : Iuris Libri, 2015. - 173 s.
Príručka o práve duševného vlastníctva, autorskom práve a práve priemyselného vlastníctva.

Slobodný prístup k informáciám v samospráve : povinnosti miest a obcí / Artúr Soldán. - 1. vyd. - Bratislava : Wolters Kluwer, 2015. - 150 s.

Právo na informácie v miestnej samospráve.

Teória a prax verejnej správy v podmienkach Slovenskej republiky / Eleonóra Kováčková. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov : Belianum, 2014. - 233 s.
Monografia z oblasti verejnej správy a samosprávy.

Teória, riadenie a organizácia verejnej správy / Marta Hamalová ... [et al.]. - 1. vyd. - Bratislava : Wolters Kluwer : VŠEMVS, [2014]. - 453 s.

Manažment verejnej správy.

Tretia etapa decentralizácie verejnej správy na Slovensku / Viktor Nižňanský, Viera Cibáková, Marta Hamalová. - 1. vyd. - Bratislava : Wolters Kluwer : VŠEMVS, 2014. - 231 s.

Analýza stavu decentralizácie na Slovensku. Nedostatky a navrhnutý model verejnej správy.

Ústava Slovenskej republiky : úplné znenie zákona : právny stav k 1. marcu 2015. - 2. vyd. - Šamorín : Heuréka, 2015. - 40 s.

OSVETA, KULTÚRA

Heraldické symboly : čiže prebohatá ilustrovaná príručka na rozpoznávanie skrytých významov erbových znamení, a tiež poučujúca o spôsoboch heraldického vyjadrovania rozličných cností v erboch / Ladislav Vrtel. - 1. vyd. - Bratislava : Veda, 2014. - 208 s.

Hrady Európy / Monika Srnková. - [1. vyd.]. - Nesvady : FONI book, 2014. - 244 s.

Obrazová publikácia o najznámejších hradoch v Európe.

Chronológia dejín Slovenska a Slovákov : od najstarších čias po súčasnosť : dejiny v dátumoch, dátumy v dejinách. 1. a 2. diel / Vojtech Dangl, Valerián Bystrický a kolektív. - 1. vyd. - Bratislava : Veda, 2014. - 1390 s.

Kultúrny atlas Slovenska / Daniel Kollár, Kliment Ondrejka ; [fotografie Pavel Bella ... [et al.]. - 2. vyd. - Bratislava : DAJAMA, 2015. - 47 s.

Kultúrne zaujímavosti a pamiatky na Slovensku.

Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii : vývoj, determinanty, politiky a trendy / Milan Palát. - 1. vyd. - Ostrava : Key Publishing, 2015. - 94 s.

Ekonomické aspekty medzinárodnej migrácie v krajinách Európskej únie.

Najväčšie divy sveta : jedinečné stavby a prírodné divy / [editorka Zuzana Seršeňová ; z anglického originálu preložila Marína Polonská]. - 1. slov. vyd. - Bratislava : Slovart, 2014. - 255 s.

S krásnymi ilustrovaným rodinným sprievodcom navštívite 30 divov sveta.

Naše Slovensko : dejiny, folklór, gastronómia, hrady, zámky, kaštiele, mestá, rieky, jazerá, jaskyne, pohoria, pamiatky, národné parky, rastliny, živočíchy, osobnosti / Monika Srnková. - 1. vyd. - Nesvady : FONI book, 2015. - 200 s.

Numizmatický katalóg československých a slovenských mincí (1918–2014) / [Stanislav Valovič]. - [1. vyd.]. - [Piešťany] : AUNUM, 2014. - 194 s.

Päťdesiat súčasných umelcov na Slovensku / Juraj Čarný ... [et al.] ; [preklad Martin Ftáčnik, Janka Jurečková, Katarína Müllerová]. - 1. slovenské vyd. - Bratislava : Slovart, 2014. - 231 s.

Publikácia predstavuje tvorbu päťdesiatich kľúčových osobností slovenského umenia a je určená každému, kto sa chce zorientovať na domácej výtvarnej scéne.

Písmo ve výtvarné tvorbě / Daniel Koráb. - 1. vyd. - Praha : Grada Publishing, 2014. - 128 s.

Dejiny, vývoj písma v umení.

Prirodný atlas Slovenska / Daniel Kollár, Kliment Ondrejka ; [fotografie Pavel Bella ... [et al.]]. - 2. vyd. - Bratislava : DAJAMA, 2015. - 47 s.

Prirodné zaujímavosti a krásy Slovenska.

Slávne kúpele Slovenska / Matúš Dulla ... [et al.]. - 1. vyd. - Bratislava : FOIBOS BOOKS SK, 2014. - 300 s.

Slovenská republika v rokoch 1939–1945 : štúdie / Roman Michelko. - [1. vyd.]. - Bratislava : Politologický odbor Matice slovenskej : [Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov], 2014. - 107 s.

Dejiny Slovenska 1939–1945.

Slovenské povesti z hradov a zámkov / prerazprávala Viola Jakubičková ; ilustroval Drahomír Trstán. - 1. vyd. - Bratislava : Fragment, 2015. - 55 s.

Súčasný slovník cudzích slov pre školy a dennú prax. - [1. vyd.]. - Žilina : GEORG, [2015]. - 167 s.

Tradície na Slovensku : rodinné aj výročné sviatky a zvyky / Zora Mintalová Zuberčová ; [fotografie Mária Mahútová]. - 1. slov. vyd. - Bratislava : Slovart, 2015. - 359 s.

Zaujímavé čítanie o vývoji a význame našich bohatých tradícií.

Úspešná paměť : [trénujte svůj mozek se světovými šampiony] / Michaela Karsten, Gunther Karsten - 1. vyd. - Brno : BizBooks, 2014. - 184 s.

Tréning našej pamäti, testy a mnemotechnické pomôcky.

Velcí panovníci Evropy : 100 nejvýznamnějších císařů, králů a knížat evropských dějin / sestavili Jana Jůzlová a Radek Diestler. - 2. vyd. - Praha : Knížní klub, 2015. - 254 s.

Veľkomoravské kostoly na Slovensku a odraz ich tradície v neskoršom období / Andrej Botek. - 1. vyd. - Bratislava : Post Scriptum, 2014. - 197 s.

Sakrálna architektúra spätá s veľkomoravskou tradíciou.

Vreckový sprievodca prírodou : [1000 druhov, 4000 obrázkov] / zostavil: Frank Hecker ; spolupracovali: Volker Dierschke ... [et al.]. - 1. vyd. - Bratislava : Ikar, 2015. - 544 s.

Rozsiahla príručka o rastlinách a živočíchoch Európy.

Všetky vlajky světa : [príručka do každej rodiny] / [z anglického originálu preložila Jana Brožíková]. - 1. slov. vyd. - Bratislava : Slovart, 2015. - 320 s.

Základný sprievodca vlajkami viac ako 300 krajín sveta.

Zvonice, kostoly a kalvárie Slovenska : morové stĺpy, božie muky, kaplnky, drevené kostolíky / Pavol Škubla. - 1. vyd. - Bratislava : Perfekt, 2015. - 252 s.

Sakrálné stavby na Slovensku.

REGIONÁLNE DOKUMENTY

Kultové miesta v seleckom chotári a história školstva v obci do roku 1947 / František Žovinec. - [1. vyd.]. - [Selec] : [Obecný úrad Selec], 2014. - 43 s.

Zaujímavá príručka o obci v Trenčianskom okrese.

Ľudové piesne, spevné a tanečné tradície z Trenčianskych Stankoviec / zostavil a komentáre napísal Jozef Lehotský ; [piesne a informácie zozbierali Anton Dobroslov Svoboda, ... [et al.]]. - [1. vyd.]. - Trenčianske Stankovce : Obecný úrad, 2014. - 211 s.

Zborník ľudových piesní a tancov z Trenčianskych Stankoviec.

Misia v kontextoch a súvislostiach : [sakrálné kultúrne pamiatky 9.–12. storočia v Trenčianskom, Trnavskom, Zlínskom a Juhomoravskom kraji] / [autori textovej časti Igor Zmeták, Jiří Jilík ; koncepcia, ilustrácie, kompletné výtvarno-grafické spracovanie Jozef Vydrnák]. - Trenčín : Trenčianske osvetové stredisko, 2014. - 19 s. 1 rozlož. skladačka. [18 l.]

Kultúrne a sakrálné pamiatky cyrilo-metodskej tradície.

Okno do hudby a architektúry : kultúrno-historická príloha katalógu 8. ročníka medzinárodného výtvarno-literárneho sympózia ORA ET ARS - Skalka 2015 / zostavil Igor Zmeták ; [obálku navrhol a graficky upravil Jozef Vydrnák]. - [1. vyd.]. - Trenčín : Mesto, 2015. - 58 s.

Zborník prednášok, ktoré odzneli na medzinárodnom sympóziu k téme dejiny hudby a sakrálna architektúra.

Opatová nad Váhom – Také sme my boli deti / Stanislav Vančo ; [knížne ilustrácie: Žiaci 1.–4. ročníka Základnej školy Trenčín-Opatová nad Váhom]. - 1. slovenské vyd. - [Bratislava] : A 21, 2015. - 173 s.

Ora et ars – Skalka 2015 : [8. medzinárodné výtvarno-literárne sympóziu Ora et ars - Skalka 2015 : 15. jún – 21. jún 2015, Areál Malej a Veľkej Skalky pri Trenčíne / [kurátor podujatia a výstavy po sympóziu, autor názvu sympózia: Marián Kvasnička] : [koncepcia a grafická úprava katalógu Jozef Vydrnák]. - [1. vyd.]. - Trenčín : [Mestský úrad], 2015. - 42 s.

Katalóg z medzinárodného sympózia.

Osudy Židov Starej Turej / Eva Tomisová. - [1. vyd.]. - Bratislava : Eko-konzult, 2015. - 179 s.

Dejiny židovskej komunity v Starej Turej.

Sprievodca mestom Trenčianske Teplice / [autorka textu: Silvia Havelková]. - [1. vyd.]. - Trenčianske Teplice : Oblastná organizácia cestovného ruchu, 2014. - 66 s.

Turistické zaujímavosti Trenčianskych Teplíc.

Veľká Kubrá : židovské rodiny v obci / Martin Jakub Macako. - 1. vyd. - Bratislava : Redemptoristi - Slovo medzi nami, 2015. - 125 s.

Zaujímavé rozprávanie o osudoch židovských rodín Kubrej.

Všetkých pritiahnem k sebe : Veľká Kubrá 1265–2015 / Stanislav Liška. - 1. vyd. - Trenčín : SOP, 2015. - 142 s.

Monografia Veľkej Kubrej.

Zbrojársky priemysel na strednom Považí v rokoch 1938–1945 / Zdenka Hešterová. - 1. vyd. - Banská Bystrica : Belianum : Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Filozofická fakulta, 2014. - 222 s.

Zbrojársky priemysel na Považí v období 2. svetovej vojny.

Spracovala: E. Struhárová,

Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne

PRVÉ PÍSOMNÉ ZMIENKY O OBCIACH V ROKU 2016

OKRES TRENČÍN

Petrova Lehota	670. výročie	1346
Neporadza – Pustá Neporadza	695. výročie	1321
Malá Chocholná	620. výročie	1396
- časť Chocholnej-Velčíc		
Veľká Chocholná	535. výročie	1481
- časť Chocholnej-Velčíc		
Záblatie – časť Trenčína	650. výročie	1366
Soblahov	705. výročie	1311

OKRES NOVÉ MESTO NAD VÁHOM

Kálnica	620. výročie	1396
Lúka	770. výročie	1246
Hrádok	770. výročie	1246
Kočovce	695. výročie	1321
Beckovská Vieska	620. výročie	1396
- časť Kočoviec		
Trenčianske Bohuslavice	580. výročie	1436
Očkov	695. výročie	1246
Hôrka nad Váhom	770. výročie	1246

OKRES BÁNOVCE NAD BEBRAVOU

Trebichava	620. výročie	1396
Veľké Chlievany	740. výročie	1481
Slatinka nad Bebravou	535. výročie	1481
Uhrovské Podhradie	535. výročie	1481
- časť Uhrovca		

TECHNICKO-ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE PRVEJ PÍSOMNEJ ZMIENKY V OBCI

- Stanovenie termínu a rozsahu osláv.
- Vytvorenie prípravného výboru.
- Zástupcovia organizácií, združení a inštitúcií na území obce, mesta, ktorí nám budú nápomocní pri príprave, zabezpečovaní i samotnej realizácii osláv, členovia obecného zastupiteľstva, kultúrno-výchovný pracovník, riaditeľ školy, zástupcovia poľnohospodárskeho družstva, zástupcovia spoločenských organizácií a iných inštitúcií na území mesta, miestny farár, kronikár a pod.

Vydanie publikácie

Po dohode s historikom, podľa finančných prostriedkov sa určí rozsah publikácie, rozpracuje sa do jednotlivých častí a zadá sa autorom.

Príprava samotných osláv

Zvyčajne sa oslavy sústreďujú do troch dní:

Piatok:

Tento deň býva obyčajne venovaný deťom – mládeži:

- detský deň sa realizuje v spolupráci s miestnou ZŠ,
- športové súťaže, hry, diskotéka môžu prebiehať počas celého dňa,
- do osláv môže obec vstúpiť otvorením výstavky – z histórie obce, podľa samostatného scenára,
- večerný program môže vyplniť divadelné predstavenie, vystúpenie folklórneho súboru, diskotéka pre mládež ap.

V prípade záujmu o spoluprácu s nami pri príprave osláv vašej obce sa kontaktujte na č. tel.: 032/6555 322; e-mail: viera.slivova@tnos.sk

Sobota:

- ak nebola výstava otvorená v piatok, môže sa tak urobiť v sobotu dopoludnia,
- ďalším programom býva slávnostné zasadnutie obecného zastupiteľstva, súčasťou ktorého je aj kultúrny program,
- stretnutie rodákov,
- kultúrno-spoločenský program,
- večer spoločenská zábava.

Nedeľa:

- bohoslužby, resp. slávnostná svätá omša,
- športové odpoľudnie,
- sprievod obcou, ktorý vyústi do hlavného kultúrneho programu,
- posedenie s občerstvením pri hudbe.

Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne:

- metodicky usmerní prípravu osláv,
- pomôže pri spracovaní technicko-organizačného zabezpečenia scenárov jednotlivých podujatí,
- zabezpečí prípravu pozvánok, plagátov a ďalších propagačných materiálov (spracovanie textov pozvánok, plagátov, grafickú úpravu a tlač pozvánok, plagátov aj publikácie),
- pomôže zrealizovať vlastný program na zasadnutí obecného zastupiteľstva či stretnutia rodákov,
- zabezpečí réžiu, moderovanie podujatí alebo celého hlavného kultúrneho programu, scenár osláv,
- pomôže pri zabezpečovaní súborov,
- sklbi jednotlivé časti programu.

Pri príprave osláv i samotnej realizácii treba mať na zreteli, že sa pripravuje oslava výročia obce, celý program by mal byť ladený pre občana, rodákov.

Ďalej odporúčame:

- zvážiť finančné zabezpečenie osláv,
- citlivo riešiť otázku voľby termínu a obsahovú náplň osláv,
- dbať, aby počas celého roka obec žila v znamení osláv – výročia, napr. 1x mesačne venovať jedno podujatie výročiu, osobnosti a pod. až po vyústenie do hlavných osláv,
- niektoré obce pri príležitosti výročia zadajú výrobu insígnií, ktoré sa v rámci osláv vysvätia,
- na prípravnom výbore určiť predsedu – koordinátora, stanoviť menovite zodpovednosť za jednotlivé úlohy, určiť pravidelné zasadnutia prípravného výboru a hodnotenie úloh, ktoré by malo byť zaznamenané zápisnične – obdobne pri spracovávaní publikácie,
- nezabudnúť na propagáciu v tlači, vo všetkých dostupných médiách,
- zavčas informovať rodákov o pripravovanom podujatí,
- v rámci osláv urobiť úpravu obce, môže byť vyhlásená súťaž o najkrajšiu záhradu, najčistejšiu ulicu a pod.,
- oslavy môžeme využiť na stretnutie generácií s vhodným programom.

Mgr. V. Slivová

POZÝVAME – ZAPÍŠTE SI DO DIÁRA

10. 4. • **Krajská súťažná prehliadka sólistov tanečníkov, súťaž a prehliadka hudobného folklóru detí aj dospelých** • Trenčianska Turná

18. 4. • Uzávierka krajského kola súťažnej výstavy neprofesionálnej výtvarnej tvorby **20. VÝTVARNÉ SPEKTRUM Trenčianskeho kraja**

Výstava zo súťaže: 10. 6. – 17. 7.

Výstavné priestory kasárne – Trenčiansky hrad

21. 4. • **Hviezdoslavov Kubín – Štúrov Uhrovec** • Najúspešnejší recitátori v prednese poézie a prózy z radov mládeže a dospelých sa stretnú na krajskej súťažnej prehliadke v rodisku Ľudovíta Štúra v Uhrovci • Uhrovec

22. 4. • Uzávierka krajského kola súťaže amatérskej fotografie **20. AMFO Trenčianskeho kraja**

Výstava zo súťaže: 2. 6. – 1. 7. 2016

Výstavné priestory Trenčianskeho samosprávneho kraja

26. 4. • **Hviezdoslavov Kubín** • Nové Mesto nad Váhom bude vyvrcholením snaženia detí, mládeže a dospelých v tvorbe recitačných kolektívov a divadiel poézie

28. 4. • **Hviezdoslavov Kubín – Podjavorinskej Bzince** • Rodiskom národnej umelkyne Ľudmily Podjavorinskej-Riznerovej bude znieť umelecké slovo v podaní detských recitátorov víťazov okresných kôl z Trenčianskeho kraja

7. 5. • **Podjavorinské folklórne slávnosti** – IV. ročník • Amfiteáter na vrchu Roh Lubina

21. 5. • **Slovenský festival seniorských folklórnych súborov Kým žiješ, tancuj** – 14. ročník • Veľké Bierovce

4. 6. • **Odhalenie pamätnej tabule Štefanovi Horníkovi**, štúrovskému krajčirovi, priateľovi Ľudovíta Štúra, spisovateľovi pri príležitosti 200. výročia jeho narodenia • Žitná-Radiša

7. 6. • **Návraty Vojtecha Bucka do rodnej Libichavy**, XV. ročník regionálnej súťažnej prehliadky v prednese slovenskej poézie a prózy detí • Libichava

10. – 11. 6. • **Trenčianske folklórne slávnosti** – XXXVI. ročník • Mníchova Lehota

17. – 18. 6. • **Výmena skúseností ZPOZ** pre primátorov, starostov, matrikárky a účinkujúcich na občianskych obradoch a slávnostiach na Záhorie (Sološnica, Rohožník, Malacky, Veľké Leváre a i.)

18. 6. • **Moravsko-slovenský festival dychových hudieb** • Starý Hrozenkov

15. – 17. 7. • **Tradičné Kopaničiarske slávnosti v Starom Hrozenkove** – 56. ročník

16. 7. • Vernisáž diel z 9. ročníka Medzinárodného výtvarno-literárneho sympózia **ORA ET ARS Skal-ka 2016** • Areál Veľkej a Malej Skalky pri Trenčíne

31. 7. • **Stretnutie bratstva Čechov a Slovákov na Javorine** – 24. ročník

8. – 9. 10. • **Celoštátna súťaž a prehliadka detských a mládežníckych dychových hudieb** • Dolná Súča

KULTÚRNE SPEKTRUM

Časopis Trenčianskeho osvetového strediska v Trenčíne
Vydalo: Trenčianske osvetové stredisko v Trenčíne v zriaďovateľskej
pôsobnosti Trenčianskeho samosprávneho kraja,
K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín

Fotografie: J. Skřípský, Š. Majtán, J. Kákoš, Z. Štefánik, R. Lehocký,
L. Kubičina a z archívu TNOS

Ilustrácie: Jozef Vydrnák

IČO: 34059172 • č. tel. 032/6555 328 • e-mail: osveta@tnos.sk

Vydané: marec 2016

www.tnos.sk